

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 53. No. 205.
1938. szeptember 15., csütörtök.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă p. editura ziarului Aradi Közlöny, Inreg. in Reg. Publ. Periódice sub No. 146—1938. Trib. Arad.

Történelmi távlat

Írta: **SZÁNTÓ GYÖRGY**

Európa közvéleménye óráról-óra lesi, mikor fog megszorodni a spanyol és kínai harcterek száma eggyel, a cseh harctérrel. Az atmoszférára olyan, hogy a legkonokabb pacifisták szerint is kibírhatatlan a feszültségnek ez az állapota, jobb a háboru is ennél a késéltáncolásnál. De az emberi szervezet sokszor kibírja a kibírhatatlant is. Például a földi, vízi és légi járművek soha nem álmódott sebességét. Néhány hete a diplomácia egészen modern eszközeinek erőhatásait kell elviselnie. Sajtókampányt, propagandabeszédek megafonon és rádióon lezuhogó áradatát, mozgósításba torkolló óriásiméretű hadgyakorlatokat, világnézetű jelszavak hangoztatásának valóságos gépfegyvertüzét. Erődövezetek vakondok-szövevényeinek hálózatát szállják meg rohamsisakos katonák százezrei, flották jönnek át egyik óceánról a másikra gyakorlatozni és a régi jó flottatüntetéseket csak elavult gyermekjátékok ezekhez a gyakorlatokhoz képest. Mindezen diplomáciai eszközök nem sokkal hatásosabbak a régiéknél, amelyek előbb-utóbb háborúhoz vezettek. De addig még segítségükre siet a légkör feszülttételeiben a világnézetű kérdés, amely a demokrácia, fasizmus és bolsevizmus hármás jelszava, a diktatura, vagy parlamentarizmus kettős jelszava, az individualitás, vagy totalitás ugyancsak kettős jelszava köré csoportosítja az agitációtól elbódult ellenfeleket. Mindezekhez járul a vallási és faji elkülönülés jelszavának új ígérhetése, a kisebbségi problémák megoldásának különböző módszere, a színes ingek és jelvények fantasztikus konjunktúrája, a származáskutatás patológus elfajulása, a munka és gyomor kérdőjeleinek felnagyítása, ime, hozhat-e mást ilyen atmoszférát, mint villámcsapást és tankokat, nehézágyúkat és repülőbombák robajának földzengését?

Természetes, hogy erre minden épeszü ember csak tagadó feleletet adhat. De a gesztus, ami vel ezt megadja, kétségbeesett, egy tüdő és halódó vad szomorú, mindenbe belényugvó végvonalas. A történelem olyan közel nyomul hozzánk, hogy nem bírjuk elviselni. Nincs egyéni életünk, nincsenek megszépítő apró örömeink, vágyaink és szenvedélyeink, csak történelmi sorunk van. És éppen a közelség miatt nincs meg hozzá történelmi távlatunk. Nem érezzük, hogy gírási époszoknak vagyunk összetevő részei. Hogy korunkról majd úgy fog beszélni a történetírás, mint a legnagyobb cselekedetek, a legnagyobb energiák, a legnagyobb eszméáramlatok koráról. De, hogy emelkedjünk önmagunk fölé? Hogyan álljunk belé ebbe a csalóka távlatba, amely megkétszerez a diktátorokkal és önmagunkkal? Amely fel tudja növelni hatalmassá a korzikai kis káplár alakját is, anélkül, hogy felelősségre vonja tízmillió időnekelőtte megszokott emberéletét? Vagy nem teljes-e minden emberélet, akármilyen befejezéssel? És valóban ott nyugszik-e a felelősség az invalidusok domjának márványszarkofágjában? Ki tudná megadni a feleletet erre, akár a történelmi perspektíva birtokában is? Ki tudná megvonni a párhuzamot a japánok és Dzsingisz kán kínai hadjáratának méretei között? Ki tudna az ilyen párhuzamokban magyarázatot, vagy vigaszt találni emberi fajunk önmarcangoló szenvedéseinek végzetlen láncolatára? És, ha senki, miért irnak össze könyvtárakat a tudósok, mit tanulunk és mit tanulhatunk ezekből a könyvtárakból?

A béke megmentése érdekében

Chamberlain

angol miniszterelnök csütörtökön repülőgépen Hitlerhez utazik

Táviratban tett ajánlatot a közvetlen tárgyalásokra az angol kormányfő. — Ujabb fegyveres összetűzések a szudéta vidéken

Henlein bejelentette a csehszlovák kormánnyal való tárgyalások megszakítását

A nemzetközi eseményekben szerdán este szenzációt keltő fordulat állott be: Chamberlain angol miniszterelnök Henderson berlini német követ után a következő táviratot küldötte Hitler Adolf vezér és kancellárhoz:

„Tekintettel a súlyosbodó helyzetre, hajlandó vagyok haladéktalanul személyesen felkeresni Önt, hogy megkíséreljem a békés megoldást. Kérem, hajlandó-e fogadni, hol és mikor történhetik a találkozás. Légiúton kívánok átutazni és készen állok az utazásra. Hálás lennék, ha haladéktalanul választ juttatna el hozzám.“

A táviratot ma délután kézbesítették a Berchtesgadenben tartozkodó Hitler kancellárnak, aki a következő távirattal válaszolt:

„Szíves készséggel várom 15-én Obersalzbergben.“

A válasz vétele után Chamberlain elhatározta, hogy a csütörtöki napon Németországba utazik. Az angol miniszterelnök csütörtökön indul utnak kíséretével együtt és délután találkozik a német államfővel.

Chamberlain angol miniszterelnök és kísérete csütörtök reggel 8 óra 30 perckor repülőgépre száll. Az angol miniszterelnök a British légiforgalmi vállalat gépén utazik Németországba. Chamberlain miniszterelnököt Sir Wilson és Strang külügyi szakértők kísérik el Németországba.

Az angol miniszterelnököt szállító repülőgép délelőtt 10 órakor érkezik a müncheni repülőtérre, ahonnan rövid pihenő után a miniszter és kísérete tovább utazik.

Elutasították a szudétanémet ultimátumot

Prágából jelentik: A szudétanémet párt vezetősége kedő délután, pontosan 17 óra 30 perckor közölte ultimátumát a kormánnyal, amelyre — mint ismeretes — hat órán belül választ várt. A kormánynak tehát éjjel 23 óra 30 percig meg kellett volna adnia választ az ultimátumra, mégpedig rádió útján. A kormány a jelzett határidőre nem küldötte el válaszát. Az ultimátum megérkezése után Hodzsa Milan miniszterelnök azonnal egybehozta a minisztertanácsot, amely az ultimátumra adandó válaszlól tárgyal. Egy éjjel 22 órakor kiadott kommuniké jelzi, hogy a kormány válaszigjegyzékét még nem készítette el. Az esti órákban Hodzsa miniszterelnök — a minisztertanács szünetében — az angol és francia követeket fogadta és huszonöt percig tanácskozott velük. Ezután újból megnyitotta a minisztertanács ülését. Egy éjjel 23 óra 45 perckor kiadott kommuniké jelzi, hogy a minisztertanácsban vita indult meg a szudétanémeteknek adandó válasz tervezet felett. Ugy tudják, hogy a kormány válaszában közvetítő megoldást javasol, amely lehetővé tenné a tárgyalások folytatását.

A szudétanémet párt hivatalos lapja: a

A ma emberének válasza mindezekre a kérdőjelekre egy fáradt, néha lemondó, néha cinikus, vagy kaján mosoly. Sok minden van ebben a mosolyban. Kultúrák halála, eljövendő évszázadok, teóriák és jelszavak reménytelensége, a történel-

Die Zeit legutóbbi számában bejelentette, hogy egyelőre beszünteti működését. A lap a szigorú cenzurarendelethez hivatkozik és megállapítja, hogy ilyen rendszabályok mellett lehetlenség közölni olvasóival az eseményeket. Melegén ajánlja, hogy újság hiányában a szudétanémetek figyeljék a rádióhíreket. Ugyancsak beszüntette működését a szudétanémet álláspontról képviselő Rundschau is.

Hivatalos helyen kijelentették, hogy a Hodzsa-kormány nem fogadta el a szudétanémet párt ultimátumát. A hat óra elteltével Francke képviselő telefonon kért választ az ultimátum ügyében a Kolowrath palotától. A cseh kormány részéről azonban határozottan kijelentették, hogy ilyen fontos ügyben nem lehet telefonon értekezni, hanem csak személyes megbeszélések alapján adhatja meg a cseh kormány válaszát.

A Reuter-ügynökség jelentése beszámolt arról, milyen körülmények között lőttek rá Sutton Prattrra, a Runciman küldöttség katonai megfigyelőjére. Pratt őrnagy gépkocsin érkezett Egerbe, ahol az uccán páncélos kocsik gépfegyverrel lövöldöztek.

Már messziről felmutatta igazoló jegyét.

mi távlat szükségességének teljes tagadása. A technikai civilizáció hiábavalósága, az emberlélek helyrehozhatatlan sérelme. A farizeusok lármájában csak áll a ma embere és szomorú mosollyal aikán indul az örök kereszt felé.

de a parancsnokló tiszt ennek dacára rálőtt. Szerencsére azonban a golyó nem találta Sifton ezután a rendőrségre sietett, ahonnan egy rendőr kíséretében tért vissza és felszólította a parancsnokot, hogy a tüzelést nyomban hagyják abba. Ennek a parancsnak azután eleget is tettek.

Londoni jelentések beszámolnak arról, hogy

Megszakadtak a tárgyalások

A Havasügynökség jelenti: A szudetanémet párt jelentése megerősíti azt a hírt, hogy

Herrlein fogadta a pártnak a csehszlovák kormányval való tárgyalással megbízott tagját. A tanácskozások után — folytatja a közlemény — a párt vezetője úgy határozott, hogy az utolsó 48 órán belül történt incidensek következtében a tárgyalások az előzetesen biztosított feltételek szerint nem folytathatók és ennek következtében mentesítette a megbízottakat feladatuk alól.

A prágai rádió és a többi csehszlovák rádióállomások ma délben helyzetjelentést közöltek. Hangsúlyozták, hogy

mindenütt a legteljesebb rend uralkodik és azokban a tartományokban, ahol ostromállapot lett kihirdetve, az ostromállapot kihirdetése után nem fordult elő egyetlen incidens sem.

A rádió-felhívások rámutatnak, hogy a riasztó hírek minden alapot nélkülöznek és végül felhívják a lakosságot, hogy őrizze meg hidegvérét.

A francia fővárosból jelentik, hogy

Chamberlain angol minisztereinek az elmúlt éjszaka hosszas telefonbeszélgetést folytatott Daladier francia miniszterrel, amely alkalommal megtárgyalták a két állam vezérkarai közötti azonnal meginduló megbeszélések módjait.

A Reuter jelenti: A francia követség mellett működő tengerészeti és katonai kirendeltség szoros együttműködést fejt ki az angol hadi- és tengerészeti minisztérium illetékes tényezőivel.

Jóllehet nem állapították meg új időpontot az angol minisztertanács összejúlése, a miniszterek mégis készenlében állanak, hogy eleget tegyenek ilyenirányú meghívásnak. A legutóbbi miniszteri tanácsülésen egyébként Chamberlain miniszterelnök ismertette az eddigi tanácskozásokkal kapcsolatos részleteket.

London. (Rador.) Joseph Kennedyt, az Egyesült-Államok meghatalmazott miniszterét Chamberlain angol miniszterelnök délben egy órakor meghívta magához. Tekintettel a hossza nyúló miniszteri tanácsülésre, az angol miniszterelnök csak félórát késedelemmel fogadhatta az amerikai követet, akivel mintegy negyedórát át tárgyalt.

a prágai kormány Hitler beszédének válaszként őrlási arányú csapatszállításokat eszközöl a szudeta területekre. Karlsbadba állandóan érkeznek menekülő csapatok. Az ezek valóságát elvannak torlaszolja pépkocsikkal és csapatszállító autókkal munkács-osztalokkal, fényoszórókkal. A helyzet ma tökéletesen megicel a május 21-iki állapotoknak.

Chamberlain az este folyamán újabb megbeszélést folytatott Halifax külügyminiszterrel, majd Lloyd George-al. A megbeszélésen felmerült Lloyd George sürgös balkáni utazásának terve és elhatározták, hogy a volt miniszterelnök első sorban Bucarestbe látogat el.

Angol hivatalos közlés

Az angol kormány az alábbi hivatalos nyilatkozatot adta ki a tegnapi esti tanácskozásokról: Hitler német kancellár tegnapi beszéde során nem vette tekintetbe, hogy Anglia leszögezte álláspontját a csehszlovák problémával kapcsolatban és azzal vádolja a nagyhatalmokat, hogy obstrukciós politikát folytatnak. Németország téved, ha azt hiszi, hogy európai konfliktus esetén Anglia semleges marad. London elismeri a szudetanémet követelések egy részének jogosságát, azonban minden erőszakot a lényegesebben eljött és olyan ténykedésnek minősít, amelynek a következményei beláthatatlanok. Anglia bármennyire is óhajtja a békét, mégis lehetetlen, hogy amennyiben Franciaország konfliktusba keveredne, Nagybritannia ne álljon szövetségese mellé. (Rador).

Újabb incidens

Prága. A Graslitz melletti Schwaderbach-ban, amely csak néhány kilométernyire fekszik a határtól,

szudetanémet tömegek vették körül az ott állomásozó 120 csendőrt.

A csendőrok megerősítésére újabb századot rendeltek ki, amely körülvette az egész falut. Lövés azonban nem történt, mert attól tartanak, hogy lövöldözés esetén a golyók átmennek a határon, ami csak súlyosbítaná a helyzetet. A cseh szlovák hatóságok

azt követelték a felfegyverkezett szudetától, hogy délig adják le fegyvereiket.

Későbbi jelentés szerint a csendőrséget délután visszavonták a községből, igen sok asszony és gyermek Szászországba menekült át a bevonnó katonaság elől.

Zenkler Péter dr. Prága főpolgármestere a délután folyamán a rádióban beszédet intézett a csehszlovák főváros lakosságához. Hangsúlyozta, hogy

— Dehogynem. Elhelyeztem a nevedre egy kis pénzt és köthetek javadra egy életbiztosítást is.

— Nem lenne jobb, ha összeházasodnánk?

— Tudod, szívem, hogy nem lehet anyám miatt. Neki mindenféle előítélete van, azt szeretné, ha egy fiatal lányt vennék el hozományával. Ha kedve ellenére kötnék házasságot, belehalna, hiszen tudod, milyen súlyos szívbeteg. A legkisebb felindulás halálát okozhatja.

— Tudom, tudom, — felelt Marthe makacsul, — de talán meg lehetne csinálni úgy, hogy anyád ne tudja. Hiszen elvehetsz engem feleségül titokban is, nem? Hiszen nincs többé szükséged anyád beleegyezésére? És akkor semmi se változnék és én is nyugodt lehetnék.

Maurice gyöngéden megölelte Martheot:

— Igazad van szívem. Látod, erre nem gondoltam. Meg is fogom tenni.

Ezzel Maurice gondosan előkészítette a házasságot. Gondoskodott tanukról, kikeresett egy olyan vendéglőt, ahol veszélytelenül megtarthatták az esküvői lakomát és egy szép napon megjelentek az anyakönyvvezető előtt. Minden simán ment, mindenki telelette és itta magát a lakómán, utána Maurice hazament Marthehoz a rue des Martyrsba, majd reggel háromkor hazatért a boulevard Haussmannra, ahol a régi lakásban még anyjával együtt lakott.

— Milyen későn jöttél haza tegnap éjjel — mondta anyja másnap ebédnél.

— Egy legénybucsn voltam, anyám, hiszen érted... — felelt Maurice.

— De Maurice, te most már negyvenhétéves vagy, nem tesz jól neked, ha ilyen későn fekszel le. Egész éjjel vártalak és valahányszor hallottam,

a cseh nép mindig azon volt, hogy német néptársával megszervezze a haráti együttműködést és most a súlyos perekben készen áll arra, hogy ha szükség van rá, megvédje magát.

Végül felszólította Prága lakosságát, hogy hozzon áldozatot a nemzetvédelem megerősítésére, mert, ha ilyen áldozatkészségről tesznek tanúságot, akkor Csehország örökké fennmarad.

Rudciman lord 36 éves fia ma repülőgéppel Londonból Prágába érkezett.

Depresszió a tőzsdéken

Londonból jelentik: (Rador.) A beérkezett híradások következtében szerdán délelőtt a londoni tőzsde hangulata rendkívül nyomasztó volt. Bár pánik nem tört ki, az üzletkétegekben észlelhető volt a depresszió, mert igen nagyméretű eladási megbízatás érkezett.

A közép-európai események hatása következtében a newyorki tőzsdén az összes értékek csökkentek árfolyamukból. Észlelhető volt, hogy a likvidálások meggyorsítására törekedtek a felek.

A Nashville nevű amerikai circáló, amely ézidőszerint angol kikötőkben tett látogatást, szerda reggel hirtelen elhagyta a portlandi kikötőt. A program szerint a hadihajónak pénstek délelőttig kellett volna az angol vizeken tartózkodni és a váfatián intézkedésnek indokát rejt köztük a nyilvánossággal.

A csehszlovákiai eseményekkel kapcsolatban a párisi sajtó véleménye a következő:

A L'Ouvre: A valódi probléma most már nem a szudetaügy, hanem az, hogy Németország egymásután szerzi meg magának az engedményeket és igen rövid időn belül ott fogunk tartani, hogy a megerősödött német birodalom a közép-európai segélyforrásokra támaszkodva azt fogja követelni és azt fogja megkapni, amit akar.

A L'Homme Liber: Mi minden erőnkkel a békét igyekszünk megmenteni, de hogy ez meddig sikerül, az bizonytalan. Prágának és Londonnak emberfeletti erőfeszítéseket kell tennie e cél érdekében.

A L'Ordre: Tovább folyik az európai államok között a borzalmas játék. A németek régi célkitűzésüket kívánják elérni a „Drang nach Osten"-t. Életbevágóan fontos, hogy London és Páris gyöngeséget ne mutasson.

Belgrádból jelentik: A Vreme mai vezércikke Hitler beszédével kapcsolatban megállapítja, hogy a feszültség jelentősen enyhült. Hitler kérte a dolgok megoldását, de nem diktált. A lap annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy jelenleg senkinek sem érdeke a fegyveres bonyodalom, amelynek győztesei is legvözöttek volnának.

A szerető

Irtá: GASTON DERYS

Marthe egy divatárucégnél dolgozott és Maurice akkor találkozott vele először, mikor Marthe munka után kifordult az épület kapuján.

— Mi csoda anygal! — kiáltotta el magát önkénytelenül Maurice.

— Hülye! — felelt erre dühösen Marthe, aki két szemével, szőke hajával, karcsu alakjával csakugyan anygali volt.

Maurice olyan kétségbeesett és ostoba bocsánatkéréseket dadogott, hogy Marthe szíve megesett rajta s hajlandó volt meginni ve'e egy pohár portót, majd megvacsorázni egy finom kis vendéglőben.

Négy nap múlva Marthe Maurice szeretője lett, azután husz évig el se váltak egymástól.

Mikor Maurice harminckétéves lett, Maurice elvesztette apját és maga vette át apja gyáranak vezetését. Akkor szép kis lakást vett ki Marthenak a rue des Martyrsban. Marthe elhagyta állását és kis lakásában egy mindenes segítségével kellemes, gondtalan nyárspolgári életet élt. Meghízott egy kicsit, nyálánk lett, torkos és józan. Egy nap, mikor találkozásuk tizennyolcadik évfordulóját ünnepezték, Marthe egyszerre így szólt:

— Maurice, gondold csak meg, nemsokára negyvenéves leszek...

— Hogy mulik az idő! — álmélkodott Maurice.

— Mintha tegnap lett volna...

— Boldogok voltunk, — folytatta Marthe — fiatalok maradtunk... Mondd, Maurice, sohase gondolnál arra, hogy te egy nap meghalhattsz és akkor én itt maradok fillér nélkül?

amint a lift jön, azt hittem, te vagy. Ugy dobogott a szívem!... Nem volna szabad, hogy ilyen izgalmakat okoz nekem. Maurice, neked meg kellene házasodnod. Ismerek is egy kedves, jómódu özvegyet...

— Anyám, kérlek, ne beszélj nekem házasságról, — felelt Maurice, aki ugy taláta, hogy anyja egy kicsit visszaél szívbajával.

— Maurice, neked viszonyod van!

— De anyám!

Maurice anyja már husz év óta meg kellett volna, hogy haljon súlyos szívbajával. Ez után a beszélgetés után néhány héttel csakugyan meghalt. Ekkor Maurice haza akarta hozni magához feleségét. Igen ám, csak hogy mikor a házmasterrel közölte, hogy Marthe ideköltözik, a házmaster csak egy megveto és jeges pillantást lövelt rá. A vén komornyik pedig így szólt:

— A nagyságos ur azt teszi, amit akar, de én inkább elmegyek...

— Csak monddja meg a nagyságos ur őszintén, hogy a szeretőjét hozza haza — vélte megbőtránkozva az öreg szakácsné — és ilyen rövid idővel az öreg nagysága halála után!

Erre Maurice elhatározta, hogy ő fog Marthehoz költözni.

— Hozzám költözni! — kiáltott ennek hallatára Marthe — ebben a házban élni, ahol csak gyanus háztartások, kitartott nők élnek? Most, mikor végre házasok vagyunk? Meg vagy boldogulva! Ez lehetetlen.

Maurice-nak nem volt más választása: új lakást kellett kivennie és kiköltöznie abból a házból, amelyben született.

Ujabb kiáltványban önrendelkezési jogot követelnek a szudétanémetek

Prágából jelentik: A Havas távirati iroda jelentése szerint Henlein tudomására hozta lord Runciman-nek, hogy a szudétanémetek és a csehszlovák kormány között megszakították a tárgyalásokat.

A prágai jelentések arról számolnak be, hogy Gwatkin szerdán hajnalban 3 órakor találkozott Henlein megbízottjával, Franck-kal. A Havas értesülései szerint e megbeszélés folyamán

Franck tudomásul adta, hogy a szudétanémet párt azonnal hajlandó folytatni a tárgyalásokat, miután a szudétanémet ultimátum négy elutasított pontját ismét a megbeszélés tárgyává teszik és elfogadják. Franck ezután feltárta, hogy a cseh-

szlovák kormánnyal szembeni megváltozott helyzetben nem elfogadhatók a kormánykörök által előterjesztett ajánlatok és nem szolgálhatnak tárgyalási alapul.

A szudétanémetek azonnal lecsendesednek, amidőn az elvetett négy ultimátum-pontot elfogadják.

Prágából jelentik: A Reuter távirati iroda jelentése szerint a szudétanémet párt vezetősége egy kiáltványban önrendelkezési jogot követel a szudétanémetek számára. A kiáltványt Aschban hozták nyilvánosságra. Kundt és Rosche képviselők Prágába érkeztek, hogy Hodzsa miniszterelnök tudomására hozzák a szudétanémetek újabb követeléseit.

Közvetítő javaslatot tett Henleinnak a Runciman-delegáció

A Runciman-küldöttség két tagja a délelőtti folyamán Aschban hosszabb megbeszélést folytatott Henlein Konráddal. A két angol megbízott átadta a szudétanémet vezérnek a helyzet megmentését célzó javaslatokat. A közvetítő javaslatoknak a tartalmáról cseh politikai körökben a déli órákig még nem voltak információk. Egy későbbi jelentés megerősíti, hogy Asthon Gwatkin egyik társával, Hendersonnal Aschba utazott, hogy végső közvetítést kíséreljen meg a prágai kormány és a szudéta-vezérek között.

Azokat a híreket, hogy a német birodalmi gyűlést rövidesen összehívják és hogy Hitler birodalmi vezér kiáltványt bocsájt ki, illetékes helyen megcáfolják. A jelentés szerint illetékes helyen ezekről a tervekről semmit sem tudnak.

Az angol kormány tagjai délelőtti 11 órakor újabb minisztertanácsra ültek össze. A tanácskozáson elfogadták az ugynevezett belső kabinet tegnap éjszaka hozott döntéseit és kimondták azt, hogy a miniszterek állandóan érintkezni fognak egymással, hogy a helyzetnek megfelelő intézkedéseket mindig rögtön megtehessek. A Reuter-ügynökség jelentése szerint az angol kormánykörökben a légkört valamivel nyugodtabbnak tartják, de tekintettel az új eseményekre, tanácsosnak gondolják, hogy szoros érintkezésben álljanak állandóan az eseményekkel.

London. A déli minisztertanács ülésén Chamberlain miniszterelnök beható jelentést tett azokról a megbeszélésekről, amelyeket kedden és szerdán folytatott Halifax lord külügyminiszterrel, Belisha Hoare hadügyminiszterrel, Sir John Simon kincstári kancellárral, a véderő miniszterekkel és a vezérkarok főnökeivel. A jelentést hosszú és mátróháza vita követte.

Angol politikai körökben utabban attól tartanak, ha jogszerűen nem is támad háború,

könnyen egy második Spanvolországgá válhatik Csehszlovákia. A szudétanémetek készek ugyanis arra, hogy polgárháborúba kezdjenek

és bizonyára számítanak arra, hogy Németországból önkéntesek jönnek majd segítségükre. Ebben az esetben szinte megoldhatatlan probléma elé kerülne Európa, mert a csehországi szövetségi szerződések nem vonatkoznak a belső polgárháború esetére és forma szerint Németországot nem lehetne támadónak, vagy hadviselő félnek nyilvánítani.

A Havas ügynökség jelenti, hogy Dajadier miniszterelnök szerdán délután 3 órakor Leon Blum-ot, a francia szocialista párt vezérét fogadta, akivel beható megbeszélést folytatott, majd fél 4 óra tájban Jeanneneyt, a francia szenátus elnökét és végül 4 órakor Louis Marint, a jobboldali politikust, a köztársasági szövetség elnökét fogadta kihallgatáson.

A szerda reggeli olasz lapok cikkeinek címe már elárulja az olasz kormány magatartását a csehszlovák konfliktus ügyében. A lapok olyan értelemben írják, hogy a szudétanémeteknek jogukban áll sorsuk felett rendelkezni. (Rador.)

A legutóbbi jelentések is súlyos összeütközésekről számolnak be: Schiwanderbachban a szudétanémetek megszállták a rendőrség épületét és a fegyveresen megszállt, épületet gépfegyverekkel

vették körül. A rendőrséghez vezető útvonalon is gépfegyverek vannak felállítva. Az őrség kézigrántókkal és revolverekkel van felügyelve.

Az államrendőrség körülvette az épületet és felszólította az épület megszállóit, hogy 24 óra alatt ürítsék ki a rendőrség megszállt épületét.

A komotau-i és iakhiross-i összetűzések során két csehet megöltek.

Berlinből jelentik: Az UZP Cor. a következőket írja: A cseh kormány a német követelésekre azzal felelt, hogy erőszakos uton akarja fenntartani a szudétanémetek felett gyakorolt elnyomatásokat. A szudétanémetek magától értetődően megszakították a tárgyalásokat és erre a prágai kormány a nyugati államoknál a valóságnak meg nem felelő vádaskodásokkal akarja menteni a demokrácia elveinek meg nem felelő rendelkezését. A csehországi németek nyugalommal és elszántsággal szemlélnek az események további alakulását.

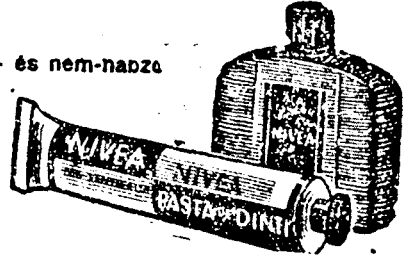
A francia lapok egyrészen véleménye szerint a dunai Svájc gondolata meghaladott álláspont és a népszavazás gondolatát kivihetőnek találja. A

Kövért ír a fogorvostól jön...

Onnek is rendszeresen meg kellene vizsgáltassa fogait még akkor is, ha fájdalmai nincsenek. Ma a fogápolás természetes dolog, de helyesen kell végezni. E kitűnő célt szolgálják a NIVEA-fogpaszta és NIVEA-szájvíz: melyek által ragyogó fehér fogakat és kellemes leheletet érünk el.

Kapható habzó- és nem-habzó fogpaszta

sajtóban felmerült az a terv, hogy francia-angol-német ellenőrzés mellett tartásuk meg a népszavazást. Általában biznak a békes megoldásban és azt írják, hogy semmi aggodalomra nincsen ok, amíg lord Runciman Prágában van.

Látogatást tett több aradmegyei községben Marta dr. királyi helytartó

Iskolát épített a Crisana-telepen a helytartóság

Megirtuk, hogy Marta Alexandru dr. Temes-tartomány királyi helytartója Öfelsége II. Carol király háromnapos királyi vadászata alkalmával megjelent az Uralkodó előtt és beszámolt előtte a tartomány időszerű problémáiról.

Marta Alexandru királyi helytartó Cjape Gheorghe dr. vezértitkárral ez alkalommal látogatást tett Kisjenő, Székudvar, Sikló, Zaránd és Feketegyarmat községekben, ugyancsak megtekintette a Crisana nevű mőc-telepet. A királyi helytartót a falusi lakosság lelkes ovációjában és ünneplésben részesítette. Marta Alexandru dr. megelégedéssel állapította meg a meglátogatott községek virágzó helyzetét és gazdag háztartását. A Crisana-telepi mőc iskola részére igéretet tett a királyi helytartó, hogy a telep 120 iskolaköteles gyermekeinek egészségesebb, jobb tanteremből álló iskolát emelhet.

Mint ismeretes, Marta Alexandru dr. királyi helytartó szombaton este Öfelsége II. Carol király vendége volt s ekkor az Uralkodó melegen érdeklődött az aradmegyei földművelők helyzetéről. A királyi helytartó

részletesen ismertette a falusi lakosság problémáit Öfelségével, aki a legnagyobb figyelemmel hallgatta végig a helytartó beszámolóját.

Autószerencsétlenség érte Fábrián Bélát

Budapestről jelentik: Szerdán délután 4 órakor Fábrián Béla gépkocsija összeütközött az István-hegyi úton a Svábhegyi szanatórium személyszállító autójával. Fábrián súlyosan, felesége pedig életveszélyesen megsebesült. A másik kocsí utasai szintén súlyosan megsebesültek.

CORSO: 8 órakor mérs. hó yará. 5, 7.15 és 9.30 órakor. Te: 2085

A kis primadonna Sirley Temple

S. Slim, Randolph Scott, Gloria Stuart z. n. s. viz. útké. Csupa vidámság, sz. a'ozás, humor

URANIA: 5, 7.15 és 9.30-kor.

MA PREMIER!

Az utólérhetetlen, pótolhatatlan **HARRY PIEL** diadalmas visszatérése

Gyenge utáztatok után ismét egy vérbeii, izgasmas, lélegzetfajto detektiv filmet kapunk

„A gangszterek nyomában“

Hü bajtársával RIN-TIN-TIN-el, a csodakutyával

Pótkép: Szines trükkfilm és ördögös akrobatika.

A CONSUM

fennállásának 10 éves évfordulója alkalmából

Bevásárólnak 1938. szept. 12-től szep. 30-ig a következő kedvezményeket nyújtja:

- 1. A bevásárlások után kezelési költséget nem számít.**
- 2. Minden új bevásárló belépési díj és költség nélkül kapja a bevásárlási könyvet!**

Mindazon hitelképes személyek, akik ezen kedvezményben részesülni óhajtanak, váltsanak mielőbb bevásárlási könyvet a CONSUM központi irodájában,

Arad, Bulevardul Regina Maria 13. szám, Dacia-kávéház mellett.

Halálharmat és társai

Már ezer harci gázt ismerünk

Az ember, ha az volt a célja, hogy embertársát elpusztítsa, mindig nagyon taláلهkonyhán bizonysult. Természetes tehát, hogy az ilyen célokra föltöbb alkalmasnak mutatózó fojtó és mérgező gázok; füstök alkalmazására is már régi korokban is sok esetet ismerünk. Vannak rá adataink, hogy már a görögök, a rómaiak füsttel, porral harcoltak az ellenség ellen. A középkorból számos recept és eljárás maradt fenn ilyen mérgező és bűzös gázok készítésére, többek közt a nagy polihiszter, Leonardo da Vinci is foglalkozott ezzel a kérdéssel. A XIX. században már találkozunk a céltudatos gáz-háború kezdetleges formáival is. Mindezek a kísérletezések azonban a vegyipar és a haditechnika kezdetlegessége folytán csak elszórt és nem nagy eredményű jelenségek voltak.

De jött a világháború. Ki kezdte a gázháborút, a németek, a franciák, nem tudjuk. Mindegyik a másikat okolja. De ez nem is fontos. Megkezdtek és kifejlesztették. Kétségtelen, hogy fejlett vegyipárnál fogva a németek vezettek a maguk a lehetőségével ebben a borzasztó fegyvernemben is. 1915. április 22-én volt a híres yperli fekete nap, amikor a németek első klorgáztámadásától 5000 halt meg és 10.000 súlyosan mérgezett maradt a francia lövészárokban. Ettől fogva mindkét fél teljes erővel ennek az eredményes fegyvernemnek minél hathatóságosabb kifejlesztésére törekedett. Sajnos, eredménytelen! Ezzel szemben azonban éppen olyan tempóban sikerült megszerkesztieni és tökéletesíteni a védelmi berendezéseket is, úgyhogy bármennyire is hihetően hangzik is, viszont annál megnyugtatóbb, hogy harci gázok által okozott veszteségek aránylagosan is lényegesen kisebbek, mint a robbanó anyagok által beállott veszteségek, utóbbinak körülbéül egytizede.

A világháború végén kb. 60-féle harci gázt ismertek és használtak, ma a számuk ezren felül van. Azonban szakértők egybehangzó véleménye szerint, lényegében ezek csak a világháborúban eredményel használt harcigázok variációi és ujjabbakat még nem sikerült — egyelőre — kiagyalni.

A gáz — füst vagy köd

Mindenek előtt megállapíthatjuk, hogy a gáz elnevezés a harcigázok legnagyobb részénél helytelen. Gáz alatt mindig légnemű halmazállapotú anyagot értünk, már pedig a harcigázok többsége vagy folyadék, vagy szilárd anyag, amelyek a levegőben olyan finoman vannak elporlasztva (ugyanevezett aeroszolok), hogy szabad szemmel nem is láthatók. Voltaképpen inkább ködről, vagy füstölről beszélhetünk, azonban a gáz elnevezés annyira közháználta vált, hogy félreértés elkerülése céljából a hadi technikában is ezt a nevet tartották meg.

Harcigázok alatt értjük tehát mindazon szilárd, cseppfolyós és gáznemű anyagokat, amelyek a levegőben finoman elosztva, az emberi szervezetre károsan hatnak, ezáltal annak munkaképességét megbénítják. Természetesen, ilyen anyag rengeteg van, azonban a harcigázoknak bizonyos elengedhetetlen tulajdonságokkal kell bírni, hogy a céljukat megfeleljenek. P. o. igen kis mennyiségben is hatékonyak és a levegőnél nehezebbek legyenek, talál-

hoz jól tapadjanak és ne legyenek igen könnyen illók: a légköri vegyhatásoknak (viz, hó, CO₂) elmentálljanak.

Ami a gázok felosztását illeti, nagyon sokféle szempontból lehet osztályozni ezeket. Pl. vegyi, katonai, élettani hatás szempontjából, stb. Részemről a németek által használt, a köztudatba legjobbban átment beosztást ismeretlem, amelyik a harcigázokat a szervezetre való hatásuk szerint, a következő főcsoportokra osztja: (Meggjegyzem, hogy minden csoportból csak a legtipusosabbakat ismertetem. A többi ezeknek a változata.)

I. Ingerlő gázok.

- a) Arzenmentes (könnyeztető, vagy feltérkeresztés) gázok.
- b) Arzen tartalmú (kékkeresztés) gázok.

II. Mérgező gázok.

- a) Tűajdonképpen mérgező gázok,
- b) Fojtó (zöldkeresztés) gázok.

III. Maró vagy hólyaghuzó (sárgakeresztés) gázok.

Ingerlő gázok

Az első csoportnál a hatás azonnal fellép és főleg erős könnyeztetésben nyilvánul. Inkább kellemetlenek, mint életveszélyesek. Ma már csak gázálarok kipróbálására használják ezeket. Jó álarc (sőt egy jól záró szemüveg is) tökéletesen véd ellenük. Ide tartoznak:

- brómacetone (CH₃COCH₂Br),
- xylylbromid (C₆H₄CH₂Br),
- chloracetoifenon (C₆H₅COCH₂Cl),

utóbbi fehér kristályos anyag, a többi könnyen illó folyadék. Mint harcigázok ma már nem igen jönnek tekintetbe, inkább csak rendőri célokra használják ezeket.

Az arzentartalmú gázok legnagyobb része igen nehezen párologó, kristályos, szilárd anyag, amelyeket igen magas hőfokra való hevítéssel (rendesen robbantás útján) porlasztanak szét, ezek az ultramikroszkopikus részecskék, mint láthatatlan füst lebegnek a légben.

A kékkeresztés gázok élettani hatása az örökös, torokban, szájüregben mutatkozik, a nyálkahártyák bőségesen termelnek váladékot, erős köhögési és tüszögési inger okoznak, amihez azután emelygés, hányinger és jelmezően erős feleletérzet járul, ami azután elviselhetetlen halálfeleletemie erősödik. Ingerlő hatása is igen erős, már egészen csekély mennyiség is nagyon erős izgató hatást idéznek elő. Ebben a csoportba tartoznak az u. n. Clarkok: Clark I., difenil arsenchlorid (C₆H₅)₂AsCl, Clark II., difenilarserclanid (C₆H₅)₂AsCN, továbbá az Adamsit, difenilarsenaminchlorid NH (C₆H₅)₂AsCl.

A kékkeresztés gázok erősen izgató hatások ellenére sem tartoznak a halálkeltő gázok közé. A világháborúban közvetlen ezektől halott nem igen volt. A hatásuk abban nyilvánul, hogy keresztül hatolnak a közönséges gázárcsűrőkön és elviselhetetlen könnyeztést stb. okozva, a gázalarc levételére kényszerítik az embert, amikor is a mérgező és fojtó gázok elintézik a többi. Természetesen ezek ellen is megvan a biztos védekezés: a mai gázálarok külön füstszűrővel vannak ellátva.

Mérgező gázok

Ebbe a csoportba azok a gázok tartoznak amelyek mérgezőek, tehát az emberi szervezetet a vértérférésbe jutva, bűsítik meg. Igen csekély mennyiségben is halálosak. Ide tartoznak: A kéksav (HCN) és a széngáz (CO). A kéksav alacsony forráspontú, igen könnyen illó folyadék, minimális mennyisége is — az emberi szervezetre jutva — halált okoz. Mérgező hatását a vörös vérszálakra fejti ki, a központi idegcentrumot bűsíti meg. Szerecsere, ez a borza mas mérég oly erősen illékony, hogy mint harcigáz nem is vált be. Megfelelő gázbetét biztosan véd ellene.

A széngáz szomorúan ismeretes, mérgező gáz, a eselédtragédiák állandó szereplője. Ugyancsak erős vérmérég, a vér-hemoglobinnal könnyen vegyül s így az oxigént elvonva a szervezetből, a sejtek megfulladását idézi elő. Mint harcigáz, illékonyasága miatt, terepen nem veszélyes, csak zárt helyen. A gázalarcban csak egész különleges betét köli meg egy bizonyos ideig.

A hadi vegyészeknek erősen óhajtott célja ezt a két erős mérget oly alakban előállítani, amelyek nem illan el gyorsan, hanem huzamos ideig megmarad a terepen. Állítólag az oroszoknak lennének már ilyen vegyületei; reméljük, nem igaz.

Fojtó gázok

Ebbe a csoportba tartoznak a legtöbbször használt és a legtöbb halált okozott híres zöldkeresztés hatógázok, a chlorgáz, a foszgen (COCl₂) a peranyag (ClCOCl) és a chlornitrogén (CCl₃NO₂). A fojtó harcigázok mérdegyike; mint a neve is mutatja, a légzőszerveken okoz súlyos elváltozásokat. Ingerlő hatásuk esekély, csak 4—6 óra múlva mutatkozik, amikor már az egész szervezetet átjárták és romboló hatásukat elvégezték. Alattomos, igen erős mérgek, a foszgen még a növényvilágot is elpusztítja. Élettani hatásuk abban nyilvánul, hogy a tüdő szöveteit felmarva, annak működését megbénítja; légszomj, majd tüdővízényő lép fel és a mérgezett megfullad, szószerint a saját vércsiben.

Szolgálgjón megnyugtatótául, hogy a gázalarcok valamennyi fojtógáz ellen tökéletes védelmet nyújtanak.

Maró vagy hólyaghuzó gázok

Ebbe a csoportba tartoznak azok az anyagok, amelyek folyadékalkakban a bőrfelületet, gőzalkakban pedig a légzőszerveket is megtámadják, tehát ami a sokoldalú pusztító hatást illeti, tökéletesnek mondhatók. Ide tartoznak a hírhedt mustárgáz és a lewisit.

A mustárgáz (lös, yperit, dichlordieftilsulfid (CH₂CH₂Cl)₂S) tiszta állapotban majdnem szagtalan, szinte en folyadék. Ipari állapotban mustárra, vagy fokhagymára emlékeztető szaga van. Normális körülmények közt nagyon lassan bomlik, a terepet hónapokig megüli és mérgező hatását nem veszíti el. Egyformán mérgező folyékony és gőzallapotban. Nagyon alattomos mérég, a bőre cseppentve semmiféle érzést nem okoz, csak órák múlva jelentkezik a hatása. Ha néhány percen belül nem közömbösítjük (ítatospapírral és chlorpuderral), felszívódik és menthetetlenül elvégi romboló hatását. A bőrön igen rosszindulatú fekélyeket okoz, amelyek nagyon lassan gyógyulnak, szembe jutva, megvakít, gőzalkakban belélegezve, a tüdőt roncsolja szét. A gyógyulás nagyon lassú és sohasem tökéletes, de még a halálos mérgezési esetekben is csak hosszú, kínos szenvedés után következik be a valóban megválto halál.

A légzőszerveket, a szemeket, a jó gázalarc biztosan védi ellene. A bőrön át történő fertőzések ellen a védekezés igen nehéz. Mindentelén anyagon átszivódik ez a rosszindulatú mérég, csak egészen speciális gumiruhák és cipők védenek ellene. Egy csepp a cipőn, vagy a ruhán, beve a szobába, megfertőzi az egész környezetét. Az ellene való védekezés nagy óvatosságot és gondos kiképzést kíván.

A lewisit, vagy halálharmat, Lewis amerikai vegyész találmánya. A világháború végén a frontvágó polgári lakosság ellen akárták használni, erre azonban már nem került sor. Tulajdonságai, mérgező hatása, nagyjából megégyeznek a mustárgázéval, azonban valamivel kevésbé veszélyes és víz hatására, ellentétben a mustárgázzal, nagyon könnyen bomlik. A meglévő készleteket az amerikai hadvezetéség a világháború végén megsemmisítette.

Amint már említettük, a világháború végén kb. 60, je' enleg mintegy 1000 harcigáz ismeretes, de a felsoroltaknál használhatóbbakat eddig tudomásunk szerint nem igen állítottak elő és így háború esetén főként az említettékekkel kell számolnunk. Persze lehetséges, hogy az egyes hadvezetéségeknek hét pecsét a titkosított anyagjaik vannak, amelyeket nem árulnak el, nehogy az ellentük való védekezést kidolgozhasssák.

„MATUZ“-féle csillárok kizárólagos eladási helye, eredeti gyári árakon. Szeptember hónapban minden csillárhoz INGYEN adunk valódi „TUNGSRAM“ égőket. SZABÓ ALBERT
A csillárok díjmentes felszereléséről is gondoskodunk. üveg és porcellán nagyáruháza.
Továbbá készpénz árak mellett 6 havi részletre kiszolgálunk.

Az állampolgársági revízió ügye a genfi megbeszéléseken

Comnen külügyminiszter magával vitte a revízió állásáról szóló jelentést

Mint ismeretes, az igazságügyminiszterium bírósági osztálya részletes jelentést terjesztett lamandi igazságügyminiszter elé az állampolgársági revízió alatt álló zsidó polgárok helyzetéről. A jelentést Decusara statisztikai igazgató készítette elő a bíróságoktól kapott jelentések alapján. Lamandi igazságügyminiszter még nem döntött a jelentés nyilvánosságra hozatala felől.

Ezzel szemben a jelentés egy-egy példá-

nyát Decusara igazgató átadta Petrescu Comnen külügyminiszternek és Dragomir Silviu professzor, kisebbségi fő kormánybiztosnak.

„Valószínű — írja a bucarestii „Timpul“ — hogy Petrescu Comnen külügyminiszter fel fogja használni a jelentés adatait azokon a megbeszéléseken, amelyeket Genfben a kisebbségi és különösképpen a zsidókérdésről folytatni fog.”

Iskolai körséta...

Drágák a középiskolai tankönyvek

Az elemi iskolai könyvek után le kell szállítani a középiskolai könyvek árát is. — Átlag ezer lejt kell, hogy tizessen egy diák a tankönyvekért

Az iskolakönyv nem áru, hanem — közszükségleti cikk

Amidőn lehullnak az első őszi falevelek, nagyon meggyarapodnak a családfenntartók gondjai: ruházkodás és tűzifa, — és a gyermekek nevelése. Megszólalnak az iskolák csengői és a tantermek benépesednek. A börtáskák mélyéről előkerülnek az új tankönyvek, azok a tankönyvek, amelyeket a szülő drága pénzen kénytelen vásárolni. Igen, a tankönyvek nagyon drágák: *bevásárlásuk komoly gondot okoz minden szülőnek.* A család gazdasági mérlegében súlyos teherként, hiszen egy középiskolás tankönyveinek az értéke több mint 1000 lei.

A közoktatási rendelkezések csak az elemi iskolások tanulási lehetőségeit biztosítják teljes mértékben. A kormány ugyanis új iskolapolitikájában csak az elemi iskolások oktatását igyekezett mentesíteni s épen ezért leszállították az elemi iskolás tankönyvek árát. A tankönyvek árleszállítását úgy eszközölték, hogy az ABC-s és olvasókönyv kiadását állami monopóliummá tették. A tankönyveket nyereszkeskedési vágy nélkül hozták forgalomba, s így érthették el azt, hogy több mint 50 százalékos árkülönbséggel vásárolható ma meg az elemi iskolás könyv.

Sajnos, a középiskolás tankönyvek ára, amely szinte elérhetetlen magasságban lebeg, még mindig nem keltette fel az illetékesek figyelmét. Ezért lehetséges, hogy a középiskolai tankönyvek forgalombahozatala nem társadalomépítő cél, hanem — üzleti érdek.

Nem vásárolják az új könyveket...

A szülők panaszkodnak — és a könyvkereskedők sem látják rózsaszínűnek a tankönyvkereskedelmi lehetőségeket. Mert a könyvek drágasága miatt a tankönyvkereslet a lehetőségig lecsökkent, — a szülők és tanulók a legkülönbözőbb módszerekkel igyekeznek magukat mentesíteni a kiadásoktól. Először is a *használt tankönyv-kereslet gyarapodott, vagyis a felsőbb osztályosok az előző évi tankönyvek eladási árából fedezik az új tankönyvek bevásárlását.* Az eladott könyvek árából ugyancsak használt könyveket vásárolnak s

csak abban az esetben lépnek a könyvkereskedő boltjába, ha új kiadású tankönyvet ír elő az iskolai hatóság. Ezenkívül példákat lehetne felsorolni arra vonatkozólag is, hogy milyen ötletek születnek, csak hogy a nagy kiadásoktól mentesülhessenek. Megtörtént már, hogy két egymás szomszédságában lakó tanuló közösen vásárolta meg a drága tankönyvet s az egyetlen példányt cserélgetve, tanulják meg a tananyagot.

Kétségtelen, hogy a könyvkereskedők nem csinálhatnak kitünő üzletet —, a könyvek drágasága miatt. Ha a kiadók olcsóbban bocsátanák a könyvkereskedők rendelkezésére a tankönyveket, a könyvkereskedők érdeke sem csorbuina. A jövedelem nem apadna, mert csaknem ugyanazon haszonnal tudnak eladni, mint jelenleg, amidőn magas áron kénytelenek forgalomba bocsátani. A kereslet megnövekedése is kétségtelenül hozzájárulna a jövedelem gyarapodásához. Minden va ószintűség szerint kevesebben vásárolnának elnyűtt, esetleg piszkos.

Katolikus tanügyi értekezlet Aradon

A jövő hónapban Pankotán lesz értekező!

A bánsági római katolikus egyházmegye tanítói karának szokásos, a tanév megnyitása előtti pedagógiai értekezletét tartották meg szerda délelőtt az aradi római katolikus elemi fiúiskola helyiségében. Az értekezletet szentmise előzte meg a belvárosi római katolikus templomban, amelyen az értekezleten résztvevő valamennyi tanító megjelent.

Délelőtt kilenc órakor nyitotta meg az ülést Wegling János apátkanonok, a bánsági római katolikus egyházmegye főtanfelügyelője. Az egyházmegyei tanügyi hatóságok részéről jelen volt még Etienne József egyházmegyei tanfelügyelő. Az aradi római katolikus egyházközséget az értekezleten Lakatos Ottó dr. szentszéki tanácsos, minorita plébános és Boros Béni dr. egyházközségi titkár képviselték.

A megbeszélésen jelen volt tanítók és tanítónők, — mintegy harmincan, — valamennyien a bánsági római katolikus egyházmegye joghatósága alá tartozó elemi iskolák oktatói karából kerültek ki. A katolikus elemi iskolák igazgatóin kívül számos vidéki plébános is eljött a pedagógiai értekezletre.

Az elnöki megnyitó után Návrády Ágoston, az aradi katolikus fiúliceumban működő elemi fiúiskola igazgatója tartott magassz-

egészségügyi szempontokból kifogásolható ócska könyveket, ha az új könyv elfogadható árban kerülne forgalomba.

Mennyibe kerül...?

Végig jártuk a város néhány könyvkereskedését, s a kereskedők vélemény nyilvánításából és megállapításából és a szülők, tanulók panaszokdásából derültek ki ezek a tények. Körutunk során megállapíthattuk, hogy

a szinte 2500 lei átlagos tandíj mellett a szülőknek mintegy 1000 lei értékű könyvet kell vásárolni, — ha könyvkereskedésekben szerzik be a szükséges, előírt tankönyveket.

Legolcsóbb a gimnázium III-ik osztályának a tankönyve, 817 lejt kell kifizetni az új könyvek árért. Legdrágábbak a VIII-ik osztály tankönyvei: 1470 lei az áruk. Szinte megdöbbentő, hogy az elemi iskolából a gimnázium I-ső osztályába iratott gyermeknek 1150 lei értékű könyvet kell vásároljon a szülő, — a vaskos szótár és térképkötet ára emelily magasra az összeget.

Máskülönben a tankönyv vásárlásoknál legmóst a beiratkozások után is a legteljesebb a bizonytalanság. A Moise Nicoară liceum adta ki először az előírt könyvek jegyzékét, azonban, a többi aradi középiskola jórészt még a mai napig sem függesztette ki az utmutatót, amely szerint a tanítványok megkezdhetik a könyvek beszerzését. Épen ezért a könyvkereskedésekben jelenleg a lehető legcsekélyebb a könyvvásárlás.

A könyv nem áru!

A könyvvásárlási gondok mellett még meglapul a melékiadások problémája is. Az írószerek, füzet, stb. beszerzése is meglehetősen sok pénzt emésztenek fel. *Egy elsőrangú felszerelés 300—400 leibe kerül és egy teljes felszerelés, amelybe bevannak számítva a festék és rajzszerek is, 400—600 lei értékű.*

*

Az iskolaátvitel kérdése, ami egyet jeicent a kultúrshinivonal emelkedésével, tehát súlyos gond a polgári keretek között élő szülőknek. *A legutóbbi közoktatásiügyi rendelkezések szinte örömmel töltöhetnek el mindenkit, hiszen mindegyik az iskolaátviteli gondok megkönnyítését, a tanulási lehetőségek kitágítását célozzák.* Azonban: kétségtelen, hogy néhány probléma még megoldásra vár s ezek között talán a legfontosabb a középiskolás tankönyvek árleszállítása. Mert az iskolai tankönyv nem lehet üzleti érdekke ugródeszkája hanem csak a társadalom képzésére szolgáló eszköz.

A tankönyv nem áru, — közszükségleti cikk. (n. f.)

A Svábhegyi Szanatórium

Budapest

diagnostikai felszerelése tökéletes: chemiai és mikroszkopiai laboratórium. Vércukor etc. vizsgálatok. Röntgen. Elektrokardiograph. Krogh-féle alapanyagcsere vizsgálatok. Mérsékelt utósaion árak. (Ig.-főorvos: dr. Györki Béla.)

Mi mindon történik Hollywoodban? Ezt mutatja be a HOLLYWOOD HOTEL

zenés vígjáték, pompás zeneszámokkal, remek tréfákkal, ötletes mókákkal.

Dick Powell, Rosemary és Lola Lane, Hugh Herbert

Benny Goodman és Raymond Paige jazzzenekari

CENTRAL

5, 7.15 és 9.30 órákor

Kalmár József Electro-technikai vállalat, Rádiók

Electro-technikai vállalat,
Sír. Brătianu 1. Tel. 11-10.

legmodernebb hálózati és telepés gépek, hangszórók, ac-
cumulátorok, csere és javítás, csillárak és electromoto-
rok, kerékpárok, Aladdin petróleumlámpák és főzők. —
Nagy választék. — Szolid árak. — Pontos kiszolgálás.

ARADI KÖZLÖNY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egyszeri ár... 840 lek. || Negyedévi... 210 lek.
Hónapos... 420 lek. || Egy hó apra 70 lek.

"Ketten beszélnek"

A két ur izgatott volt. De ez nem is csoda, hiszen ma mindenki izgatott. Ujságot szorongattak a kezükben, de alig vetettek bele egy pillantást, mert vitatkoztak. Az egyik közülük optimista volt, a másik pedig pesszimista.

OPTIMISTA: Nem fogja megtámadni!

PESSZIMISTA: De megtámadja.

OPTIMISTA: Maga mindig borulató és főleg mindent jobban akar tudni. En mondom magának, hogy nem támadja meg.

PESSZIMISTA: Nézzon jól körül ember! Az állásokat egészen előre tolták. Egy lépés — az már támadást jelent. És ez a lépés már nem várta magára sokáig.

OPTIMISTA: Ugyan kérem, a vezér helyzete nem olyan, hogy támadásról szó lehetne. És különben is az ellenfél ugyancsak jól tartja magát...

A vita megszakad. A két férfi hosszan, merőn bámul maga elé. Gondolkoznak, figyelnek. Pár perc múlva mind a kettő belemélyed az újságba. A csendet a pesszimista törli meg, aki egy pillanatra felkapta a fejét és felkélve kiált fel:

— NÉZZEN ODA! A VEZÉR MÁR TÁMADOTT IS!
És tényleg. A szomszédasztalnál folyó sakkparti a végé felé jár. A vezér a következő lépéssel mattolja ellenfelét...

(bét)

— Ófelsége és Mihai nagyvajda visszaérkezett Sínalaba. Bucurestiből jelentik: Ófelsége II. Carol király, Mihai nagyvajda és a meghívott vendégek az Arad megyében és a Bánátban tartott királyi vadászaton után visszaérkeztek Sínalába.

— Genbe utazott Silviu Dragomir dr. kisebbségi fő kormánybiztos. Bucurestiből jelentik: Silviu Dragomir a kisebbségi ügyek kormánybiztosa Genbe utazott, ahol — mint a román küldöttség tagja — részvesz a népszövetségi tanács ülésén.

— Letartóztatási parancs volt városvezetők ellen. Bucurestiből jelentik: Tegnap este letartóztatási parancsot adtak ki Stefan Farau, volt buzău-i polgármester, Teodorescu Stefan, Petre Oprescu, V. Dumitrescu primárhelyettesek és még hét másik személy ellen, akiket nyolcmillió lei elsikkasztásával vádolnak.

— Módosítják a nyugdíjtörvényt. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszterium az igazságügyminiszteriummal karöltve törvénytervezetet készített a nyugdíjtörvény módosítására és erre vonatkozóan a törvényhozó tanácstól kedvező véleményezést kaptak. A módosítások figyelembe veszik a fizetések és a szolgálati idő egymáshoz való arányát. Új kvótákat állapítanak meg a 35 éven túli szolgálattal, valamint a 10-35 évig terjedő szolgálati idővel rendelkező nyugdíjasok részére. Az új törvény mindazon nyugdíjasokra fog vonatkozni, akiknek nyugdíjjogosultsága szeptember 1-ével lépett életbe.

— Kéjgyilkosság Adony közelében. Budapestről jelentik: Adony község határában kedden reggel egy meggyilkolt asszony holttestére találtak az országúton. Kiderült, hogy az áldozat Schiffmann Izidor Jenőné érdi borbélymester negyven esztendővel felesége, aki állampolgársági ügyiratok miatt ment át két nap előtt Erdőből Adonyba és azóta eltűnt. A nyomozás megállapította, hogy kéjgyilkosság történt és a valószínű tetteseket két kubikos személyben letartóztatták, de miután még nem vallották be bűnüket, a nevüket nem hozták nyilvánosságra.

— Egyelőre viselhetik a diákok a régi egyenruhát. A közelmúltban megírta az Aradi Közlöny, hogy a „Straja Tării” közbenjárására a nemzeti nevelésügyi miniszterium elhatározta, hogy a jövőben a liceumi diákok és diákleányok kötelező egyenruhája a strájeri egyenruha lesz. Ezzel kapcsolatban felmerült annak kérdése, hogy mi történjék azokkal, akiknek még az elmúlt évről teljesen rendes, régi előírásnak megfelelő egyenruhájuk van. Ezzel kapcsolatban most illetékes fórumok az alábbiakat közölték az érdekeltekkel: a „Straja Tării” és a nemzeti nevelésügyi miniszterium együttes határozata értelmében kötelezőleg bevezette az iskolákba a strájeri egyenruha viselését. Azonban megengedik valamennyi diáknak és diákleányuknak, akiknek még jó állapotban levő régi egyenruhájuk van, hogy azok elviseléséig úgy az iskolákban, mint a strájeri összejöveteleken régi egyenruhájukat viseljék, hogy ezáltal elkerüljék az újabb kiadásokat.

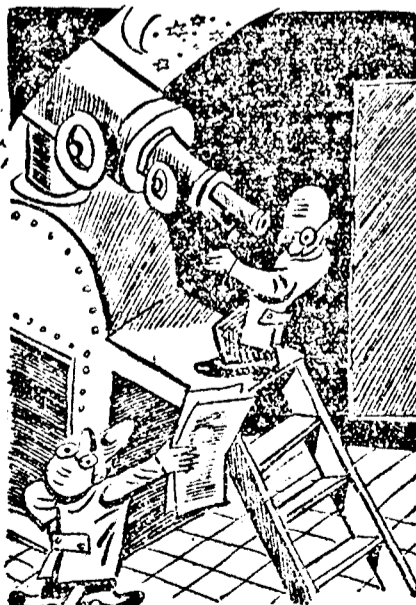
— Díjat nyert egy volt aradi hírlapíró. A szatmári Kőlcsey-Kör pályázatot irt ki „Kossuth és a pozsonyi diéta” és „Hozzászólás a marosvásárhelyi tállalkozó jelentőségéhez” címen. Az első feladatra öt pályamű érkezett és ezek közül a „Hírszolgálat” és a „Nobilitas” jellegű írásműveket a bizottság egyaránt jutalomra érdemesítette. Az 1000 lei jutalmódíjat megosztották a két pályázó között. A „Hírszolgálat” jellegű jutalmazott írásmű szerzője Csányi Pirocska hírlapíró, aki az Aradi Közlöny belső munkatársa volt. A „Nobilitas” jellegű pályamű szerzője Keszegh József nagyszabási író. A második feladatra három pályázat érkezett és az első díjat ugyancsak a „Nobilitas” jellegű pályamű szerzője, Keszegh József nyerte.

— Öngyilkos leány. Szerdán a kora reggeli órákban az aradi központi kórházba szállították Tamásdan Mária 26 éves Mosoczy-telepi nőt, aki több gramm aszpirinoldatot ivott. Az életunt gyógyíthatatlan betegsége miatt akart megválni az élettől, tettét azonban még idejekorán észrevették és orvosi ápolás alá helyezték. A mérgek már annyira felszívódtak az elkeseredett nő szervezetébe, hogy az orvosok csak a késő délutáni órákban tudták eszméltre téríteni.

— Termézetjárás. Az Erdélyi Kárpát Egyesület Czarán I-osztálya a Surianra hirdett háromnapos turájának irányát megváltoztatta, amennyiben Petrozsényből nem a Surianra, hanem a Paringra vezet. A Paringról másnap turát vezet a Cirjara és a Mundrúra (2529 mtr.) és onnan a festői fekvésű tengerszemekhez. Indulás 17-én éjjel a 2 órás személyvonattal, visszatérés 20-án este. Vezető: Radványi Ödön. Figyelmeztetjük tagjainkat, hogy a CFR igazolványok érvényességéhez nem elegendő csupán az utadó-bélyeg beragasztása, hanem azoknak negyedévenként az egyesületi bélyegzővel való ellátása is szükséges.

— Női holttestet találtak a Szamos vizében. Kolozsvárról jelentik: Tegnap reggel a Ferdinand király uti vashid alatt a Szamos vizének egy kis tisztán, női holttestet találtak. Hatósági vizsgálat során kiderült, hogy a halott Nicoara Maria 19 éves rendőrlégy nyilvántartott nővel azonos. Nicoara Maria az éjszaka folyamán két szatmári fiatalemberrel mulatott, majd később eltűnt. Valószínű, hogy a mulatás után a Szamos vizébe ugrott, előzőleg azonban, — mint a hatósági orvos megállapította — az életunt nő ismeretlen méreggel mérgezte magát.

Borzalmas!

— Kedves karitásam, nem akarom nyugtalanítani a világot, de a föld a holddal nem 10.896 év, hanem már 8762 esztendő múlva összeitkózik...!

Belga diplomata Aradon

Érdekes vendég érkezett a szerdai nap folyamán Aradra: a csásári repülőtérre egy kétszemélyes, egyfedelű repülőgép szállt le, amely Belgium légi jelzését viselte. A belga repülőgép Aradra érkezett Nicolas Pirard belga diplomata, aki Dél-Afrikába repül. Utját az aradi repülőtérre szaktította meg, ahol a repülőgép benzint vett fel. Az alkony közeledte miatt a belga diplomata és a gép pilótája Aradon töltötték az éjszakát. A Központi szállodában béreltek szobát s a késő esti órákban az egyik aradi étteremben vacsoráztak Barbu-lescu Simjon kapitány, az aradi repülőtér parancsnokának társaságában.

Nicolas Pirard rangrejtve utazott s ezért nem nyilatkozott a sajtó képviselőjének afrikai útjára vonatkozólag. A belga diplomatát szállító repülőgép csütörtökön a kora reggeli órákban rajtolt tovább délafrikai célja felé.

— Harmincezer embert veszítettek a spanyol köztársaságiak az ebroi harcokban. Burgosból jelentik: Az itteni rádióadó hivatalos közleményt adott le a spanyol köztársasági csapatok veszteségeiről az Ebro menti harcok során. Eszerint a köztársasági csapatok 16 ezer halottat, 10.580 foglyot veszítettek, ezenkívül 4500 emberük megszókött. A spanyol köztársasági csapatok összes vesztesége 30 ezer ember.

— Vakmerő rablási kísérlet Csernovic főuccáfn. Csernovicból jelentik: Tegnap este megdöbbentő rablási kísérlet történt a város központjában. Nyolc óra tájbanegy jólöltözött ember jelent meg Sali Ruff, ismert csernovici pénzváltó intézet előtt. Kopogtatott az ablakon és miután a pénzváltó tulajdonosának jelesége jelentkezett, arra kérte, hogy váltson fel 500 leit. Az asszony a vasárnapi munkaszünetre való tekintettel nem volt hajlandó eleget tenni a kérésnek, mire a támadó revolvert rántott elő, majd forogtatni kezdte Ruffint. A kétségbeesett asszony segélykiáltására figyelmes lett az őrszemes rendőr és üldözőbe vette a támadót, többször utána is lött és a menekülésben levő ember meg is sériült, mire megadta magát. Felkísérték a rendőrségre, de utközben a felháborodott tömeg meg akarta lincselni. A rendőrségen elmondotta, hogy Culca Stefanuk hívják, foglalkozására nézve lakatos és sokáig az államvasutak műhelyében dolgozott.

A grádistei ref. imaház 1938. szept. 17-én szüreti mulatságot rendez a Róm. Kat. Körben a templom-alap javára.

— Nyelvtanfolyamok a Magánfőnökség és Kereskedelmi Aikalmazottak Szervezetében. Az aradi Magánfőnökség és Kereskedelmi Aikalmazottak Szervezete által minden évben megrendezett nyelvkurzusok sikerei arra késztették a szervezetet, hogy a tanfolyamokat ez évben is megrendezze, kibővíve az érdeklődéshez képest több idegen nyelv tanításával. Román és német nyelv kezdők és haladók részére, kezdete október 4. Megfelelő számú jelentkező esetén francia, angol, könyvelés, levelezés és gépírási-kurzusok is lesznek. Jelentkezni lehet minden este a szervezet Bul. Regina Maria 16. szám alatti helyiségében, este 7—9-ig. Vasárnap és ünnepnapokon délelőtt 10 óráig. A Magánalkalmazottak Szervezete.

— Felhívást Ifjú, öreg és vándiákok! Leányok és fiúk! Azokhoz a főgimnáziumot járó diákokhoz és diákleányokhoz szólunk, akik Kara Győző tanár urat tanítványai voltak hogy folyó hó 17-ikén, szombaton este 8 órakor a Lido-étteremben egy újabb összejövetel megbeszélése végett megjelenni sziveskedjenek. Jelszavunk: „Ne hagyjuk magunkat a reálistáktól”. A vándiákok.

Eladó sarokház

péküzlettel, forgalmas helyen, teljes üzemi berendezéssel, háromszobás, komfortos lakással. **Cím a kiadóban.**

5743

A majom

A majomnak világsikere van. A világsajtó, pártállásra és politikai meggyőződésre való tekintettel közli a majom fényképét, felháborodottan és érzelmes részvétellel. „Ime a majom!” — mondja a világsajtó. Csakugyan megható a majom a fényképen, amint csodálkozó pózával bámul a levegőbe s görbe háttal, óvatosan mászik a romok felett. Ezek a romok néhány nap előtt még azt otthont jelentették a majom számára, a civilizált otthont, az állatkert ketrecét. A majom a barcelónai állatkertben, a világ egyik legdrágábban megművelt állatkertjében volt szerződtetett statisztista, gyermekek öröme és felnöttek szórakoztatója. A kis, emberpofájú páviának egyik fajához tartozhatott, a visítózó és falánk bohócok csoportjához. A fénykép kitünő. A majom négykézláb áll a barcelónai állatkert romjai fölött, emberszábas pózáját a levegőbe emeli és kémlelve néz az égre, amelyből a bomba hullott. — a bomba, amely elpusztította az állatkertet és a romok alá temette a nemesebb állatokat, az oroszlanokat, elefántokat és zsiráfokat. Csak a majom menekült, ez a fürge bohóc, a szerencsefi.

Igen, a fénykép kitünő, a majomnak világsikere van s az emberiség jól teszi, ha beragasztja albumába ezt a jelesül sikerült pillanatképet, melyben mindig benne van, amit egy majom a korszerű emberiségről gondolhat, egy kissé az is benne van, amit az ember e korszerű pillanatban önmagáról gondolhat! A majom feltartja a levegőbe a pózáját és ezt gondolja: „Pardon nem így egyeztünk. Az ember, aki ujabban komoly tudományos érvekkel tagadja a velem való rokonságot — nem vagyok neki elég előkelő — elhiheti, hogy a történetek után a rokonságra magam sem vagyok valami büszke. Előkelőbb rokonaim, a nemesebb emlős fenevadak világnak is eleme a harc: de ez a harc egyszerre szép játék és nemes küzdelem, lehetőleg egyforma feltételek mellett, bandázs nélkül, a végkimerülésig. A természetben az erősebb a gyöngébb ellen tör, de a gyöngébbnek módja van védekezni. Amit az ember csinál, nem fair play többé. Nyílt állatkerteket bombázni, védtelen bengáli tigriseket és jámbor csimpánzókat a szieszta órájában darabokra tépni, leszakítani fejünk fölül a födelet, nem, uraim, ilyesmit mi az állatok, nem tanultunk odahaza, a Kongó mellett, az őserdőben. Mit csinál ilyenkor Genf? A Vöröskereszt? A benemavatókzásai bizottság? Természetesen hallgat. De én, a majom, nem hallgatok, feltartom gyászos, emberszábas pózomat a levegőbe, komoran állok, illetve guggolok a romokon, mint Máriusz, s minden időkre odaállok a meghívott fényképészek elé szégyenfoltoknak. Én vagyok az embertelen világ élő lelkiismerete. Uraim, tessék fotografálni! Én, az állat, nem vághatok többé barátságos arcot ahhoz, amit az ember csinál itten, hitem megrendült e tekintélyes emlős erkölcsében, főlényének etikai jogosultságában nem hiszek többé. Akkor már becsületesebb, ha állatibb is, szemtől-szembe a dzsungelben, foggal és karommal és körömmel!... Ha így folytatja az ember, rossz sájtója lesz a világegyetemen. A rokonságot, melyet ő cáfol és letagad, mi sem hangoztatjuk a jövőben tulságosan harsányan, az emberi, mint jelszó, egyre gyanusabb s az állati, mint vád és bélyeg, egyre erőtlenebb, színtelenebb becsmérő kifejezés. Mi az emberi, ha már a védtelen állatot sem kiméli s mi az állati, odamérve e vak és siket dühhöz gyilkoló emberiséghez? Uraim, fényképészek urak, világsajtó, ne kiméljenek! Fényképezzenek csak előlről és hátulról, komoly és magányos helyzetben, egy világ romjai felett, amely Önöknek csak a barcelónai állatkert volt, de nekünk otthon és világmindenség, amerikai mogyoróval és emberszábasú nézőkkel, akikről kezd kiderülni e történelmi pillanatban, hogy talán nem is olyan nagyon és véglegesen emberszábasuk. Az a gázlárcos arc, amely e pillanatban ketrecünk romjai fölé hajol, nem emlékeztet többé az emberszábasú majom arcára, de nem emlékeztet többé az emberszábasú ember arcára sem. Na, végeztünk uraim? akkor megyek vissza az őserdőbe. Így a majom. Mondom, világsikere van.

Márai Sándor

Kelemen kárpitos és diszítő
Str. Bratianu 19.

Orvosság ellen Goedecke fele anusod!

Pincér lesz Mahmud maláji herceg egy oxfordi manikűrös-kisasszony miatt

A szultán harca szerelmesszivü öccsével

Londonból jelentik: Az angol közvéleményt ismét romantikus királyi mesaliance foglalkoztatja. Csak nemrégiben történt, hogy egy indiai maharadzsa leánya boxbajnokhoz ment feleségül, most pedig a gyarmatbirodalom egyik szultánjának fivére köt rangján aluli házasságot, még pedig minden eddiginél izgalmasabb és romantikusabb előzmények után...

Az Indiai-óceánban, a Maláji-félszigeten fekszik Trengganu önkormányzattal bíró gyarmat, amelynek élén szultán áll. A trengganui szultán, Szulejman egyik öccse, Mahmud, Oxfordban végezte tanulmányait és ott ismerkedett meg menyasszonyával — egy rendkívül csinos manikűrös lánnyal —, aki miatt szakított fenséges családjával is.

Szerelém Oxfordban

A Paris Soir részletesen beszámol a királyi herceg és a szép oxfordi manikűrös kisasszony szerelmi történetének fordulatairól.

A husz éves Mahmud herceg tíz éve él már Oxfordban, ahol középiskolai és egyetemi tanulmányait végezte. A fiatal herceg oxfordi életéről egy napon nyugtalanító hírek érkeztek a távolkeleti birodalomba. A szultán megtudta, hogy testvéröccse beleszeretett egy fiatal polgárlányba és feleségül akarja venni!...

elindult kísérőivel a hosszú tengeri útra.

Kísérői persze nem gondoltak arra, hogy a lángolószivü herceg csakhamar megváltoztatja elhatározását és még sem tér vissza Trengganuba.

Pedig így történt... Marseilleban a barna-arcu ifju herceg megszökött a hajóról és Párison át visszatért Angliába.

Erre a váratlan fordulatra a szultáni udvar azzal felelt, hogy minden támogatást megvont a királyi hercegtől, aki már eladta autóját és értéktárgyait is, hogy megélhetését biztosítsa. Noha egyelőre még nincsen keresete, Mahmud herceg elhatározta, hogy mégis Angliában marad és feleségül veszi menyasszonyát.

A szerelmes herceg a hírek szerint pincér lesz, hogy felesége és a maga megélhetését szerény kezek között biztosítsa.

Legkiválóbb németgyártmány

VARRÓGÉPEK, KERÉKPÁROK
világmarkás RÁDIÓK, CSILLÁROK

szenzációosan kedvező feltételek mellett

Gonda műszerésznél,
str. Bratianu 9

Küldöttségek

a királyi helytartó előtt

Temesvárról jelentik: A királyi helytartóság szokásos keddi kihallgatási napján Marta Alexandru dr. királyi helytartó számos küldött séget fogadott. Így többek között megjelentek a helytartó előtt a bansági svábok képviselőiben Krauter dr. és Krohn, ismert sváb vezető egyéniségek, akik Perjámos és Ionel községek németajku lakosainak kívánságait terjesztették Marta Alexandru dr. elé. Gyarmata község lakossága Dobosán N. görög keleti lelkész vezetésével a községi templom javára segílyt kért, míg Andrej Sakuna község lakosai a Popa Gheorghe görög keleti lelkész által vezetett küldöttség révén tempomiavítási célokra kérték a helytartóság anyagi hozzájárulását. A Temes-tartomány területén lakó fogászok emlékiratot terjesztettek a királyi helytartó elé, kérve Maria Alexandru dr.-t, járjon közbe a fogászok oklevelének elismerése érdekében. Az Állatvédő Egyesület nevében Dogariu Elena és Lintea Dionisie tisztelegtek a helytartónál.

— Csobod János hazaérkezett.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

WEISZ gyógyszerár, Piata Avram Iancu 12.
(Tel: 25—20.)

JANKA gyógyszerár, Bulev. Reg. Ferdinand
25. (Tel: 11—00.)

Dr. DICK gyógyszerár, Str. Mărășesti 1.
(Tel: 17—68.)

„SCALA“ Nagy filmek színháza
Telefon: 20-10.

Mindennap:

DANIELLE DARRIEUX, CHARLES VANEL

legujabb és legnagyobb alakítása

Visszaélés a bizalommal
 („ABUS DE CONFIANCE“)

Journal és egy szenzációs, eredeti bálnavadászati

Előadások naponta: 5, 7.15, 9.30 órákor.
Matiné: szombaton 3 és vas. d. e. 11.30. d. u.
3-kor mérsk. hely.

Háziasszonyok figyelmébe!

Ugorka, paprika és más zöldségek eltevéséhez saját érdekükben használják a bevált **természetes színt**

„ACETUM“ ecetet

Kapható minden fűszerkereskedőnél

Mahmud herceg egy táncmulatságon ismerkedett meg másodtitkával, a huszéves Yoyce Blencowe manikűrös kisasszonnyal, akinek édesapja egyébként tisztes szabómester Oxfordban.

A fiatal herceg közel egy évvel ezelőtt látta meg először mai menyasszonyát s ettől a pillanattól kezdve minden szabad idejét a szép szöke lány társaságában töltötte.

A szerelmi idill azonban csakhamar diplomáciai beavatkozást vont maga után, amennyiben a külügyminisztérium hivatalosan értesítette legutóbb a királyi herceget, hogy fivére, a trengganui szultán a leghatározottabban megtiltja a tervezett házasságot és tudatja a herceggel, hogy ha nem tér vissza nyomban hazájába, minden kapcsolatot megszakít vele. A szultán demarsa hangsúlyozta azt is, hogy Mahmud hercegnek egyedül kell visszatérnie távolkeleti hazájába...

A szultán szigorú üzenete

Ugyanekkor felkeresték a herceget a trengganui udvar megbízottai is, akik közölték vele, hogy a szultán egy rendezett, hogy egy hároméves tartó „mezőgazdasági kurzus“ elvégzése céljából Mahmud nyomban térjen vissza hazájába.

A fiatal herceg azzal válaszolt, hogy hajlandó ugyan visszatérni hazájába, de — csak menyasszonya társaságában. Hogy elhatározásának nagyobb nyomtatékot adjon, nyomban két hajójegyet is váltott, mégpedig egyet a maga, egyet pedig menyasszonya számára is.

A külügyminisztérium gyarmati osztálya igyekezett a lelkére beszélni a szerelmes hercegnek. Kérték, hogy teljesítse a szultán kívánságát és térjen egyedül vissza hazájába, mert a szultán feltétlenül beváltja fenyegetését és megszakít vele minden érintkezést, ha menyasszonyát is magával viszi Trengganuba. Kárpótlásul viszont felajánlották, hogy igyekeznek majd jobb belátásra bírni a szultánt és Joyce Blencowe esetleg később követheti vőlegényét Trengganuba.

A fiatal királyi herceg el is fogadta ezt a megállapodást, néhány nappal ezelőtt hajóra szállt és

SPORT KÖZLÖNY

Rosszindulatu információ alapján

Sportszerűtlennek bélyegezte az AMTE-t és az aradi sportközönséget az egyik fővárosi sportlap

„Ellenséges“ (?) létkörben játszott a Venus Aradon. — A „szelid“ Albu szerint is durván játszott az AMTE

A szeptember 14-re keltezett „Gazeta Sporturilor“-ban Araddal kapcsolatosan Al. Eladescu, a Venus elnöke igen különösnek tet sző és az aradi sportközönséget méltán felháborító nyilatkozatot tett. A sportlap első oldalán számol be a Venus Bucurestibe való érkezésének körülményeiről, majd pedig megszólaltatja Al. Eladescut, aki a következőket mondja:

— Aradon a Venus—AMTE mérkőzésen csak nemzetközi mérkőzésen látott 4000 főnyi közönség volt jelen, 4000 fizető néző volt és az összbevétel 140 ezer leit tett ki. A közönség szépszámu volt tehát, de sportszerűtlen. (!) A Venus olyan ellenséges létkörben játszott, amelyet nem érdemelt meg és az AMTE-játékosok olyan durva és brutális módon védtek színeiket, amely méltó tükörképe volt az AMTE vezetőség sportszerűtlenségének.

— Mi Aradról — folytatja nyilatkozatát az elnök — sajnálkozással eltelve tértünk vissza és megdöbbenve gondolunk arra, hogy hasonló mentalitású egyesület is létezhetik. Akik az egyesületet vezetik, egész idő alatt nem tettek mást mint szították az ellenséges hangulatot ellenünk és úgy akarták a Sportul Studenesc ellen elért 7:1 arányú vereségüket feledtetni, hogy brutálisan és durván támadták a Venus játékosait. A mi játékosaink valamennyien sérültek az AMTE játékmódja következtében. Ki kell jelentenem, hogy ha a sportszerűségtől, helyesebben a sportszerűtlenségtől függne, akkor az AMTE nem érdemelné meg, hogy az A. divízióban játszon. (!)

Eddig a nyilatkozat és ami azután következik az nem egyéb, mint a félrevezetett bucurestii sportsajtó kommentárja. Mit is írjon

az a lap, amely Aradra küldi külön tudósítóját a mérkőzésre, de amelynek tudósítóját a Venus nagy hatalmu elnöke nem engedi szóhoz, illetve írógéphez jutni és a beszámolót saját szájaize szerint mondja be telefonba és végül pedig Bucurestibe érkezve helytelenül informálja a sportlap szerkesztőségét. Ir a lap még a mérkőzésről is, dicséri az AMTE támadósrát és végül még egy nyilatkozatnak ad helyet, ezt azonban már Albu teszi, aki mint köz tudomásu az ország „legfájdalmasabb“ játékosa. Ez a következőképpen hangzik:

— Az AMTE durván játszott. Nagyon durván, Brutálisan. Mindnyájan sérültek vagyunk.

Sportszerűtlenség egy ország sportközönségét félrevezetni és olyan tényeket állítani, amelyek homlokegyenest ellenkeznek az igazsággal. Nem igaz az, hogy az AMTE közönsége tüntetett a Venus ellen! Nem igaz, hogy olyan atmoszférát teremtettek volna, amely a Venusnak kedvezőlen volt. Nem igaz, hogy az AMTE játékosai durvák, vagy különösen brutálisak lettek volna! Nem igaz az, hogy a Venus játékosai megsérültek volna. Ellenben igaz, hogy a közönség pártállásra való tekintet nélkül tüntetett a játékevezető ellen, aki ítéletel-

A nagybanvai siker után

Elégedett a Gloria a csapattal — változatosan együttes áll ki a Rapid ellen

A Gloria vasárnapi sikere meglepetésszerűen érte a csapat vezetőit, mert ez a mérkőzés volt az első nagy erőpróbája a csapatba került fiataloknak. Az FC Carpati otthonában rendkívül veszedelmes ellenfél, amit igazol az UDR felett aratott 4:1 arányú győzelme is és ezen az eredményen át a Gloria döntetlenjének értéke sokkal szembetűnőbb.

A fiatalok csaknem valamennyien megállják a helyüket, de különösen Codreanu volt az, aki nagyon jó teljesítményt nyújtott. Az ifjúsági fedezet sor végig bírta az iramot és nagyrészt nekik, meg a ragyogóan dolgozó, masszív védelemnek köszönhető, hogy a Gloria ezt a szép eredményt kivívta.

A vezetőség teljes mértékben elégedett a csapat játékával és az egyik kísérő a következőket

mondotta:

— Nagyon jól játszott a csapat minden egyes tagja, de főleg Theimer védett pompásan. A két hátvéd nyugodt, biztos pillére volt a védelemnek, a fiatalok pedig egycsapásra beilleszkedtek a divíziós mérkőzések létkörébe. Az ellenfél gyakran olyan keményen játszott, hogy ez már a durvaság határán mozgott, főleg a két hátvéd járt itt elől „jó példával“.

A Gloria szerdai tréningjén is jól mozgott a csapat és így semmi ok sincs arra, hogy a Rapid ellen az együttesben változtatást eszközöljenek. A kupagyőztes ellen is így áll fel a Gloria együttese.

Theimer — Varjassy, Volentir — Siclovian, Codreanu, Zab — Igna, Marienut, Fritz, Henegar, Mercea.

O 12 perc 33.6 mp. — az 1000 méteres gyorsuszáj világrekordja — a japán Amano uszta Északjapán uszóbajnokságain. Amano volt az, aki néhány héttel ez előtt megjavította Arne Borg 11 év óta fennálló 1500 méteres gyorsuszáj világrekordját 18 perc 58.8 mp.-ra.

O Fényes ünnepséget készítenek elő szombaton a Ripensia számára. Ugyanis a Ripensia—Juventus mérkőzés előtt Tilea Viorel futballszövetségi elnök jelenlétében adják át a Ripensianak az 1937—38. évi labdarugó bajnokság megnyeréséért járó érmeket. Tizenöt díszes plakettet kap a Ripensia és az ünnepélyes bajnokavatás szombaton délelőtt 10 órakor megy végbe a szövetség székházában.

CLARIDGE

PENSIO

BUDAPEST

IV., Bécsi uca 5.
Telefon: 182-827.

Tökéletes kényelem. Elsőrangú konyha. (Diétás ételek). Fűdő és tusszobák. Luxushotel kényelme. Uri otthon melege.

Ren Iszeres hajójáratok

az Egyesült Államokba és Kanadába

a „Nieuw Amsterdam“, „Statendam“ „Rotterdam“ nagy luxusgőzösökkel, valamint

Középamerika

Trinidad
Curacao
Venezuela
Columbia
Honduras
Haiti, Ecuador stb.

Délamerika

Brazília
Argentina
Uruguay
Paraguay stb.

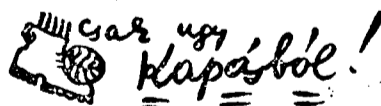
Felvilágosítások és prospektusok:

Holland-Amerika Linie

vezérképviselő:

L. H. Lazarovitz

Timisoara, Str. Venetia 2. — Tel. 632.
BUCURESTI, Calcea Victoriei No. 70.

A magyar nemzeti bajnokság góllövő listáján Zsengellér vezet 7 góllal, míg 5—5 góllal Palya, Szendrői szerepelnek. 4—4 gól: pedig Toldi, Vermes, Kiszely, Serfözü, Kolláti és Fekocs III szereztek.

Saarbrückenben Ratjen, a női magasugrás világrekordnője ismét megjavította rekordját. Ezuttal 167 cm.-t ugrott és a múltnak adta át 166 cm.-es régi rekordját.

A francia professzionista teniszbajnokság döntőjében Nüsslein fölényesen győzött Tilden felett. Az eredmény 6:0, 6:1, 6:2 volt, a párosban pedig a Raimillon—Piaa francia kettős 6:3, 4:6, 4:6, 6:3, 6:4 arányban győzte le a Tilden—Nüsslein duót.

Az Adria-bajnoki teniszversenyen, mint már köztudott, a férfi egyes versenyt Gábor nyerte, aki a döntőben Szigeti győzte le. A férfi párost most fejezték be és azon a Gábor—Szigeti kettős nyert a döntőben a Kho Sin Kle—Rogers duó ellen 6:4, 6:2, 4:6, 12:10 arányban.

Aradi játékezők, B. ligás mérkőzéseken

A vasárnapi B) ligás mérkőzésekre ismét több aradi játékezőt küldtek ki, a delegálások érdekessége azonban az, hogy valamennyi aradi játékező az északi ligához tartozó B) divízióban vezet mérkőzést és nem a nyugati ligához tartozó alosztályban.

A játékező-küldés az alábbi:

Olimpia—Muresul, bíró Höhn.
Crisana—Tricolor, bíró Darázs.
Victoria (Nagykároly)—Törekvés, bíró Muntean.

A nyugati ligában egyébként a következők a játékezők:

Soinii—Craiova, bíró Lunigu,
Jiu—Vulturii, bíró Millivoi.
Rovine Grivita—CAMT, bíró Crutescu.
CFR Siareria—Minerul, bíró Bedeleanu.
Unirea MV—NAC, bíró Almasanu.

Az Astra vezet az ifjusági bajnokságban is

Az ifjusági bajnokságban vasárnap szintén a második forduló bonyolították le és itt is — éppúgy, mint az elsőosztályban — az Astra áll az élen. A forduló meglepetése a Gloria veresége a Banatultól és a tavalyi két csoport győztese: a zifjusági bajnok Gloria és az AAC, jelenleg a tabella alsó régiójában foglal helyet. A táblázat a második forduló után így fest:

1. Astra	2	2	—	—	15	4	4
2. Banatul	2	2	—	—	7	4	4
3. Egvetértés	2	1	1	—	11	1	3
4. AMTE	2	1	1	—	5	2	3
5. Olimpia	2	1	1	—	12	7	3
6. Transilvania	1	1	—	—	1	0	2
7. Hakoah	2	1	—	—	3	3	2
8. ATE	2	1	—	—	4	10	2
9. Gaiana	2	—	1	—	7	8	1
10. Fortuna	2	—	1	—	4	6	1
11. Unirea	2	—	1	—	4	7	1
12. AAC	2	—	—	—	2	7	13
13. Gloria	1	—	—	—	0	2	—
14. Tricolor	2	—	—	—	2	0	13

A „hét tizenegye“

A Gazeta Sporturilor keddi számában közli a hét legjobb csapatát, amelyben a legjobb Venus csapatának Bodolának nem jutott hely, de viszont szerepel benne a Venus csatársorának egyik leggyengébbje: Humis. Sfera sem kapott helyet a csapatban, de viszont Barbulescu — igen. A lap szerint a hét legjobb csapata a következő:

David (Venus — Bürger (Ripensia), Aibu (Venus), — Barbulescu (Venus), Kotormány (Ripensia), Szaniszló (AMTE), — Bindea (Ripensia), Mihalescu (Sp. Studentesc), Humis (Venus), Barátky (Rapid), Dobay (Ripensia).

Összeállították a magyar válogatott csapatot Csehszlovákia ellen

Budapest: A magyar válogatottak vasárnap három helyen mérkőznek és pedig az A) válogatott Prágóban a csehszlovák válogatott ellen, a B) válogatott Pozsonyban játszik, Budapest válogatottja pedig Zágrábban mérkőzik a helyi válogatott ellen. A három csapat összeállítása a következő:

A) válogatott: Szabó — Korányi, Bíró — Lázár, Turay, Dudás — Tükös, Sárosi dr., Zsengelér, Kiszély, Buzássy, Tartalék: Háda, Sárosi III.

B) válogatott: Sziklai — Miklósi, Fekete — Szalay, Szücs, Balogh — Kocsis, Vincze, Solti, Fekecs III., Szeder, Tartalékok: Csikós, Odry.
Budapest válogatott: Vági — Szebehelyi.

Őszi ruhákat, kabátokat fest, tisztít

Alexandru KNAPP Sándor
modernül berendezett vállalata

Str. Bratranu 2-4. szám, Minorita-palota,
Ep. Radu 10.

MINDENKINEK TUDNI KELL!!! Nagyváradon a Hevman-Mozi udvarán, a CAO volt helyiségében MEGNYILT „CARMEL“ ort. kóser-étterem

Flóra — Ádám, Sós, Hámori — Tánczos, Müller, Cseh, Pálya, Horváth. Tartalékok: Bakon, Kolláth.

Az A) csapatban Turay játéka bizonytalan, mert a kitűnő fedezetnek pihenőre van szüksége és, ha nem játszik, akkor Sárosi III. fogja helyettesíteni.

O Uj női gyorsuszó világrekord: Hveger 2 p. 21.7 mp. 200 méteren! A dániai Aarhusban a sokszoros világrekordernő Ragnild Hveger 2 p. 21.7 mp. időt uszott a 200 méteres gyorsuszásban, ami pompás új hölgyuszó világrekordot jelent. Hveger ideje férfiaknak is jó eredmény.

Elv: 1. Sinom, izletes
Könyvd. 2. Tiszta-
ság. 3. Szolid polgári áruk.
Ésküvők és bankettek ren-
dezését vállaljuk. Az orth.
Izr. hitközség mellett mű-
ködő haszrusz bizottság fel-
ügyelete alatt.
Telefon : 1400

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Estek a deviza-árfolyamok

Bucuresti. A jegykihocsajító intézet által meghatározott effektív deviza-árfolyamoknál csökkenő irányzat mutatkozik. Az árfolyamioknál a következő változások adódtak: egyiptomi font 702.42 helyett 700.35, angol font 685.17 helyett 683.10, palesztinai font 685.80 helyett 683.79, dollár 142.35 helyett 141.86. Kisebb változások voltak a németalföldi forint, a belga és a finn már-

ka, a dán korona, a nőfveg és eszt korona, valamint a svájci frank árfolyamánál is. Egyéb viszonylatban nem mutatkozott esés. A szabad forgalmu devizák árfolyamánál a cseh korona 4.69—4.71-ről 4.68—4.70-re esökkent. Tegnapról kezdődőleg különben a Banca Nationala által forgalmazható szabadforgalmu devizák közé sorolták a kliring angol fontot is 850 leies, illetve 38 százalékos felárral 1070 leies árfolyamon.

A saját autójárművekkel történi fuvarozások utáni illetékek

A Monitorul Oficial 1938. szeptember 2-án kelt 203. számában megjelent és az uttörvény, valamint a közfuvarozási szolgálat kihasználásáról szóló törvény módosítását tartalmazó rendelet-törvény, azon iparvállalatok terhére, amelyek a gyártmányukat, a gyártáshoz szükséges nyersanyagokat, valamint a berendezéseik karbantartásához szükséges anyagokat közúton, saját autójárművekkel szállítják, a következő havi fuvar-taxákat állapítja meg: a) 0.5 tonna hasznos súlyig terjedő autójárművek után 500 lei; b) 0.5—1.5 tonna közöttiek után 1.400 lei; c) 1.5—2.5 tonna közöttiek után 2.300 lei; d) 2.5—3.5 tonna közöttiek után 3.200 lei; e) 3.5—5 tonna közöttiek után 4.600 lei; f) az 5 tonnánál nagyobb súlyúak esetében, minden egyes további tonna után 1.000 lei. Az első rendű és azonnali használatu élelmickek szállítása 30 százalékos engedélyt élvez. Az autójárműveknek a közlekedése az illetékes minisztérium engedélyéhez van kötve. A felsorolt taxák pneumatikus burkolatu járművekre vonatkoznak. A tömör kaucuk burkolatu járművek után a taxák kétszerese jár: a vasburkolatuak közlekedése pedig teljesen meg van tiltva.

Újabb 55 ezer tonna román búzát vásárolt Németország

Az elmúlt évben létrejött román-német gazdasági egyezmény értelmében Németországnak az év őszéig 150.000 tonna román búzát kellett volna átvennie. A „Reichstelle für Getreide“ részéről azonban ezideig csak 95.000 tonna búzát vásároltak, úgy hogy 55.000 tonna árut kellene még lekötnie. Az elmúlt héten Bucurestibe érkezett Bruno Donner, a „Reichstelle“ igazgatója és Steinhardt, a hivatalos német intézmény megbízottja, akik mindketten a még felvásárolható búzamenyvi ség lekötésének feltételeiről tárgyaltak. Megállapodás jött létre, amely a még fennmaradt 55.000 tonna leszállítását, illetve átvételi feltételeit szabályozza. Mivel a német raktarak és tárolók zsúfolva vannak áruval, a búza átvétele később történik meg.

— Uj máthaárítványi megállapítását kérik a jugoszláv exporttörök. Jugoszláv viszonylatban a kliring-márka árfolyama a nyár folyamán jelentős változásokkal szenvedett, ami érzékeny veszteséget okozott a jugoszláv exporttöröknek. A jugoszláv exporttörök mozgalmat indítottak annak érdekében, hogy legalább a kivétel egy részének erejéig a jugoszláv Nemzeti Bank biztosítsa a mátká árfolyamát.

Takarmányhiány miatt esnek a szarvasmarha-árak

A földművelésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések szerint az egész ország területén gyors ütemben folvik a kukorica-törés. A termés közepes hozamot biztosít.

Különbösen az ország több vidékén takarmányhiány mutatkozik, ami helyenként annyira komoly, hogy a földműves lakosság kénytelen eladni állatait. Az ilyen módon kényszerkörülmények között történi eladások kedvezőtlenül befolyásolják a szarvasmarha-árakat, amelyek csökkenő irányzatot vettek.

Uj szabályzat az állatszallítványok irányítására és kezelésére

Az államvasut vezéregazgatósága új rendelkezést léptetett életbe az állatszallítványok továbbítására szolgáló vagonok kezeléséről és a szállítványok továbbításának feltételeiről. A rendelkezés szabályozza az állatok bevagondírozását, a kísérőszemélyzet helyzetét, a vagonok irányítását, a díjszabások kiszámítását, a kivételes eseteket, az állatok itatásának feltételeit és a Bucurestibe irányított szállítványok kezelését.

HAMBURG-AMERIKA LINIE

Rendszeres hajójáratok

Északamerika, Kanada, Középamerika,
Kuba-Mexikó, Délamerika, Kelet-Ázsia,
Ausztrália és Hollandiánálába

Tengeri utazások

Utközti utazások és sof. utazások
Földközi-tengeri utazások tavasszal és
őszel, Északi-tengeri és atlanti-sze-
geti utazások, Nyugatindiai utazások,
Világkörüli utazások, Utazások Afrika
körül valamint óleőse tengerektüli
tanulmányi utazások

Felvilágosítások, prospektusok díjmentesen kaphatók a
Hamburg-Amerika Linie S. A. R.

képviseleténel:

Kunstler utazási iroda

Arad, Bul. Regina Maria 24.

Telefon 10-86.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet aradi fiókjának közleménye

Erdekképviselet

A mai modern jogállamok a múlt század társadalmi, gazdasági és politikai forradalmaiból formálódtak ki.

A szabaddá tett kultúrával emelkedő műveltség magával hozta az igények emelkedését is, és ezek kielégítése iránti törekvés folytán egyre szaporodtak a foglalkozási ágak. Az új társadalom tehát többielé tagozódott és ez a tagozódás az általános életszínvonal emelkedésével együtt tart. Új társadalmi osztályok keletkeztek és főleg pedig új foglalkozási ágak. Az egyes társadalmi osztályba tartozók más és más tulajdonságokat vesznek fel és az étellel és a társadalom többi részével, valamint magával az állammal szemben más és más kívánságokkal és követelésekkel lépnek fel és ennél fogva hamarosan felismerődik az a tény, hogy az egyes társadalmi osztályok érdekei különbözők, sőt gyakran éles ellentétben állnak egymással.

Az állampolgárok érdekeinek különbözőségében találja magyarázatát az, hogy az államvezetés munkája ma már igen nehézvé vált, mert majd nem lehetetlen olyan törvények és jogszabályok alkotása, amelyek az összes társadalmi osztályok polgárainak érdekeit figyelembe vehetnék és ezt kielégítenék. Ilyen körülmények között egész természetes az egyes állampolgárok azon törekvése, hogy minél nagyobb befolyást és beleszólást nyerjenek a törvényhozásba.

Az államhatalom legmagasabb testületének elhatározásait azonban az egyes polgárok nem befolyásolhatják, tehát az egyes foglalkozási ágakhoz tartozóknak tömörülniök kell, szervezkedniök kell, mert érdekeiket csak akkor tudják kellő súlyal képviselni, ha zárt tömegképpen foglalnak el álláspontot. Így keletkeznek az érdekképviseletek. Az érdekképviseletek tekintélyét és súlyát az adja meg, ha minél számosabban és osztatlanul sorakozik mögöttük tömegük.

A legtöbb társadalmi osztály régebben rátért már erre az utra és megalkotta érdekképviseletét. Példákat láthatunk, hogy a mezőgazdálkodás sal össze nem hasonlítható jelentőségű és sokkal kisebb tömegű foglalkozási ágak érdekképviseleteik révén milyen előnyöket tudtak biztosítani a hozzájuk tartozóknak.

Mi, mezőgazdasággal foglalkozók, a gazdák,

nem olyan régen kezdtünk hozzá ehhez a fontos és nélkülözhetetlen feladat létrehozásához. A múltban előfordult bajaink forrását abban kell keresnünk, hogy szervezetenül állottunk, kész prédái voltunk az egészségtelen üzleti spekulációkat és a bizonytalanul vezetett nemzetgazdasági irányt követő válságnak. Még csak hangunk sem volt a panaszkodáshoz.

Rendkívül fontos, igen nagy változáson mentünk át, most amidőn egyesületünk újraélesztőit követve a szervezkedés utján igyekszünk halainkat leküzdeni és a jövőnköt biztosítani. W. L.

Ismét elhalasztják az ingatlanok öt évenként esedékes összeírását

Ismeretes, hogy az egyenes adózásról szóló törvény értelmében a városi és falusi ingatlanokat öt évenként össze kell írni a pénzügyi hatóságoknak. Ennek az összeírásnak az elmúlt év őszén kellett volna megtörténnie, de különböző okok és megfontolások alapján 1938. őszére halasztották az összeírást. Fővárosi lapjelentések szerint az összeírást az idén is elhalasztják, mivel azok az okok, amelyek az eredeti elhalasztást előidézték, változatlanul fennállanak.

Bevonultatják a katonai szolgálat alól felmentetteket, amennyiben a 27 évet nem haladták meg és a revízió során egészségesnek találják őket

Bucureşiből jelentik: Szeptember 15-én kezdetét veszi a katonai szolgálat alól felmentettek felülvizsgálata. Erre vonatkozóan illetékes helyről nyert értesülések alapján a következőket közlik:

Ha egyesek megkísérelnek kivonni magukat a revízió alól, tényleges lakhelyük elhittolásával, vagy ha nem jelennek meg a behívó kézbesítése ellenére, a katonai törvények szigorát fogják velük szemben alkalmazni. Katonai okmányaik a revíziós bizottság látatamazása nélkül semmisenek fogják tekinteni. Ezzel kapcsolatosan a hadügyminiszterium rövidesen ellátja megfelelő utasításokkal a hadkiegészítőket.

Mint ismeretes, a revízió egészen az 1900-ban születettéig terjed ki. Ennek megfelelően olyanoknak is bizottság elé kell állniok, akik 38-ik évükben vannak, vagy azt már be is töltötték. Amennyiben a revíziós bizottság a jelentkezőket egészségeseknek találná, akkor mozgósításra azonnali alkalmasnak jelenti ki és elrendeli azonnali bevonultatásukat és amennyiben az illető

Megkapja az EMKE az algyógyi mezőgazdasági iskola kisajátítási összegét

Kolozsvárról jelentik: Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, az EMKE köré csoportosult lelkes gárda maradandó értékű tevékenységet fejt ki a magyar nyelv, magyar közművelődés és a magyar ismeretterjesztés érdekében. Sándor József volt szenátor, az EMKE fáradhatatlan alelnöke nagy ambícióval és fiatalos tüzzel dolgozik az egyesület felvirágoztatása érdekében és minden reménye meg van rá, hogy rövidesen kellő anyagi alapot szerez az EMKE részére. Szó van ugyanis arról, hogy az EMKE rövid idő leforgása alatt megkapja a több mint 4 milliót kitevő algyógyi mezőgazdasági iskola kisajátítási összegét, amely egyesapásra helyreállítja majd az EMKE költségvetését. Gyors ütemben folyik az egyes EMKE-írókok felállítására is és egyre többen és többen kapcsolódnak bele az EMKE kulturális munkájába.

Furnica postafőnök felhívása a rádióelőfizetőkhez

A közelmúltban az Aradi Közlöny „Forum” rovatában panaszos levél jelent meg arra vonatkozóan, hogy miért kéri a régi nyugtákat az aradi rádióhivatalban azoktól, akik lemondják az előfizetést. A panaszos levélre vonatkozólag Furnica Alexandru aradi postafőnök, a rádió osztály igazgatója az alábbi felvilágosítás közlésére kérte fel lapunkat és annak készségesen adjunk helyet:

„Az érdekeltek tudomására hozzuk, hogy a rádióengedélyek törzése csak abban az esetben végezhető el, ha a kérvényező az előfizetési díjjal nincs elmaradva.

A rádióengedélyek lemondásánál azért kell az engedélyt, vagy az előfizetési nyugtát felmutatni, hogy ezáltal hamarabb találhassák meg a kérvényező törzslapját és megállapíthassák, melyik számú előfizető kérte engedélyének törlesztését. Másrészt pedig azért kell a régi előfizetési nyugtákat felmutatni, mert a rádiótársaság intézkedésére a rádióengedélyek törzése után a régi nyugtákra rá kell vezetni az „Anulat” („Semmis”) szót, hogy esetleges ellenőrzés során ne lehessen a régi lemondott engedély nyugtáit új rádióapparátus igazolására felmutatni.”

Vannak formalitások, amelyeknek betartására minden rádióelőfizetőt felkér a rádiótársaság igazgatósága, hogy ezáltal is megkönnyítsék a hivatali szolgálat pontosabb menetét. Azonban, hogy ha valakinek panasz van a rádiótársaság valamelyik tisztviselője ellen, akkor azt az érdekeltek nyomában közöljék Furnica Alexandru postafőnökkel, akitől orvoslást kapnak.

nem töltötte volna be a 27-ik évét. A 27. éven felüliek azonnali bevonultatására nem kerül sor, ezekkel szemben más intézkedéseket alkalmaznak.

Amennyiben olyan eset adódna elő, midőn megállapítást nyer, hogy a betegség, amelynek alapján valakit felmentettek, annakidején sem lövetheti (sükettség, stb.) az ilyeneket nemcsak, hogy besorozzák, ue hadbíroság elé is állítják.

Küön kérdést képeznek az 1900. előtt születettek, akik normális körülmények között nem esnek az 1922—36. korosztályokba és így nem vonatkozhatik rájuk a revízió. Amennyiben azonban valamilyen okból bevonulásuk késedelmet szenvedett és az 1922—36-os korosztály valamelyikével bevonulva felmentést nyertek, ugy korukra való tekintet nélkül ezeknek is meg kell jelenniök a revíziós bizottság előtt.

A revíziós bizottság három tagból áll: elnöke a hadtestkörház orvosparancsnoka, tagjai pedig orvostörtés-tisztek.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

CSÜTÖRTÖK, SZEPTEMBER 15.

București, 6.30: Ritmikus torna, háztartási és gyógyászati tanácsok. Reggeli hangverseny gramofonlemezeken. Hírek. Utána: A hangverseny folytatása. 13.15: Időjelzés, időjárásjelentés, sport, vízálásijelentés. 13.25: Déli hangverseny, 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. A Ionel Ciurgea-zeneakar játéka. A műsorban a következő zeneszerzők művei szerepelnek: Waldteufel, R. Hahn, Villnov, Rixner, Román, Zaharia. 15.20: Különféle közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések, 19: Időjelzés, időjárásjelentés, 19.02: Aktuálisok, 19.15: Táncezené gramofonlemezeken. 19.40: Arax Savagian örmény dalokat énekel. 20.05: Alex. Busuiorescu előadása Grigorescuról. 20.20: Hangverseny különböző hangszeren (mandolin, gitár, zenélő fűrés, hawaii-i gitár). 21: Aktuális művészeti kérdések. 21.15: A rádió zenekarának hangversenye, A. Lupescu énekszámaival. Vezényel: Th. Rogalski. 22: Sport. Hírek. 22.20: A hangverseny folytatása. 22.50: Hangverseny a Serbanescu-zeneakar előadásában. 23.45: Hírek a külföldre német és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. Kb. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: A Bolyaik: Farkas és János, Irta Fazekas István. (Felőlvásás.) 11.45: „Amerikai kutyatemető”. 12.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 13.05: A rádió szalonzenekara. Közben kb. 13.30: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás- és vízálásijelentés. 14.30: Perti Páli cigányzene-kara. 15.35: Hírek. 15.50: A rádió műsorának ismertetése. 16: Árfolyámhírek, piaci árak élelmiszerárak. 17.15: Butotgondok. Nádai Pál előadása. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Az új Imperium Romanum. 18.30: Hubyalemezek. 19.05: Utazás a Csád-tavon. 19.40: Wechsler Illi zongorázik. 20.15: Hírek szlovák nyelven. 20.25: Hanglemezek. 21.35: Paul Géraldy verseiből előad Lánffy Margit. 22: Hírek. 22.20: Állástalan Zenezők Szimfónikus Zenekara. Közben kb. 23: Időjárásjelentés. 23.45: Farkas Jenő cigányzene-kara. Cselényi József

énekel. Közben 24: Hírek német és olasz nyelven. 1.05: Hírek külföldi magyarok számára. Budapest II. 19: Szatmári Illa énekel zongorakísérettel. 19.40: Angol nyelvoktatás. 20.30: Kemény Gábor előadása. 21: Hírek 21.30: Táncelemek.

PÉNTEK, SZEPTEMBER 16.

București, 6.30: Ritmikus torna, háztartási és gyógyászati tanácsok. Reggeli hangverseny gramofonlemezeken. Hírek. Utána: A hangverseny folytatása. 13.15: Időjelzés, időjárásjelentés, sport, vízálásijelentés, 13.25: Déli hangverseny. A rádiózenekar játéka. Vezényel: Ion Ghigă, Cht. Popescu énekel. 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. A műsorban a következő zeneszerzők művei szerepelnek: Mozart, Bellini, Verdi, Spontini, Bizet, Puccini, Ponchielli, Chopin, Schubert, Granados, Mussorgski. 15.20: Közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Aktuálisok. 19.17: Gramofonlemez. 19.45: Világhírű művészek lemezei. A következő szerzők művei: Bach, Pugnani, Pierné, Chopin, Paganini—Liszt, Dvorak, Brahms. 20.30: Iorga Nicolae egyetemi tanár előadása. 20.50: Massenet: „Manon”, ópera 5 felvonásban. (Gramofonlemez). A II. felvonás után (21.55—22.10): Hírek. A III. felvonás után (23.05—23.10): Sport. A IV. felvonás után (23.30—23.45): Hírek a külföldre francia és német nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. Kb. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Régi tudomány házi használatra. Irta Rexa Dezső (Felőlvásás.) 11.45: Miként étkeszeink? Irta Barabás Zoltán dr. (Felőlvásás.) 12.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 13.05: Eugen Stepat balalajkenekara. Közben kb. 13.30: Hírek. 14.30: Beszkárt-zeneakar. 15.35: Hírek. 15.50: A rádió műsorának ismertetése. 16: Árfolyámhírek, piaci árak, élelmiszerárak. 17.15: A rádió diákközlője. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Munkásfélőra. (Felőlvásás). 18.30: Tull Illi gordonkázik zongorakísérettel. 19: Sportközlemények. 19.10: A rádió szalonzenekara. Közben 19.30—19.40: A cseh-magyar labdarugómérkőzésről. Magyar Károly előadása. 20.10: A Szentföld és a magyar szentföld. 20.40: Rác Tarlósti Pál cigányzene-kara.

21.40: Hírek. 22: Finn-est. 23: Időjárásjelentés. 23.05: Hanglemezek. 24: Hírek angol és francia nyelven. 0.10: Heineftann Ede jazzzenekara játszik. 1.05: Hírek külföldi magyarok számára. Budapest II. 19.40: Gyorsírótanfolyam. 20.15: A rádió szalonzenekara. 20.40: Mikor Wagner Pesten dirigált. 21.10: Hírek. 21.40: Hanglemezek. 22.45: Időjárásjelentés.

ÚJ KÖNYVEK

— **Bontempelli: „Halálos élet”.** Massimo Bontempelli, a mai olasz regényírás reprezentatív mestere, egy család történetét vázolja elénk „Halálos élet” című regényében. A történet a század első évtizedében, 1900-ban kezdődik s jóval a világháború után ér véget — gyökerei azonban mélyen visszanyulnak a múltba, utalásai és kitsendülésének misztikus akkordjai pedig szinte a legtávolabb jövőt pedzik. Valami egészen mondaszerű, epikus expozícióval indul meg ez, a beláthatatlan sör, mely egyre dagad, irama egyre sebesebb. Párhuzamos, szimultán ábrázolásában egyre szövevényesebb és izgalmasabb: egy egész család és benne kivált két nővér sorsa halad a modern költőiességben szinte valami középkori mágia misztikus szabálya alatt. S Bontempelli méltóságteljesen némes egyszerűséggel mutatja be mindezt a legisztább Jatin stilus kristályos világosságában. Massimo Bontempelli: „Halálos élet” című műve az Athenaeum Regénytárban jelent meg. (Előbbi kötetek: S. Maugham: Színház regénye, Julien Green: Lewiathan, a szörny, Sinclair Lewis: Tékózló szüők. Legközelebbi kötetek: Johh O. Hrai: Találkozás és Földi Mihály: A miniszter) kötetje pompás vászonkötésben 119.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj. Kérjen ingyen Athenaeum-jegyzéket.

— **Uj: Ady összes versei könyvnap kiadás.** Ady Endrének, a halhatatlan költőnek versei úgy kötetenként mint összesítve megszámlálhatatlan kiadást értek el. Ady összes verseinek gyűjteményes kiadásából a legutolsó kiadás meglehetősen drága volt (300—500.— lei). Éppen ezért az Athenaeum Költőgyűjtemény kiadást végzett azzal, hogy Ady összes verseit az 1938. júniusi könyvnap alkalmával teljes, de olcsó propágandakiadásban hozta ki. Ez az uj Ady-kiadás 544 lapon fehér papíron díszes vászonkötésben a könyvnap-akció ideje alatt 158.— lei, azt követőleg pedig 251.— lei lesz. Miután a könyvnap kedvezményes ár nem végleges, sietni kell a rendeléssel. Ady összes versei tehát nyomban rendelve 158.— lei, később 251.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj. Athenaeum 1938-az könyvnap kiadás Mórncs Zsigmond: „Légy jó mindhalálig” fehér papíron fűzve 282 lap kedvezményes ára 59.— lei. (Később 163.— lei).

APRO HIRDETÉSEK

Egy aro hirdetés 20 lei. Minden további ára 10 szóig csupán 2 lei. :: szó 2 lei

ALKALMAZÁS

Perfekt szobaleány felvétetik. Jelentkezés Berger textilüzletben, Boulevardul Regina Maria 9. 5770

Scherolo nő, aki nagy gyakorlattal rendelkezik, textilüzembe felvétetik. Stern Lipót és Fiai szövőgyára, Strada Haiducilor 8. (volt keményítőgyár).

Üzemasztalos, aki önállóan dolgozik, gyárvalalathoz felvétetik. Stern Lipót és Fiai pamutszövőgyára, Strada Haiducilor 8. (volt keményítőgyár).

Megbízható kintutóleány keresetik. Str. Horia No. 4. földszint balra. 5765

Jóllőző mindenest vidékre keresek. Jelentkezni: Str. Penes-Curcanul 18., No. vac. 5783

Füszervegyeskereskedésbe tanulóknak ajánlkozik 7 elemi végzett román, magyar, német nyelvismeréttel egy 15 éves református fiú. Cim: Patkó Ferenc, Borsossebes, Aradmegye. 5779

Fiatalabb, ügyes főzőné keresetik. Mayer Hermann, Bohus-palota, 3. kapu. 5777

OKTATÁS

Idén a Ghiba Birtában érettségizett leány tanítványokat vállal. Cal. Saguna 73., Molnár. 5720

Diplomás tanárnő magántanulók előkészítését és korrepetálást vállal. Cim a kiadóban. 5761

ELLÁTÁS

Diák, zsidó uricsaládnál, központban, el-látást kaphat. Cim a kiadóban. 5778

LAKÁS

Teljesen új egyszoba, konyhás lakás mellékkelhelyiségekkel szeptember 15-re kiadó. Str. Badea Cârta 14. 5684

Kétszobás és egyszobás, összkomfortos lakás és garzonlakás újonnan épülő vil-lában október 1-re kiadó. Cim a kiadó-ban. 5772

Főtéri üzlethelyiség kiadó. Cim a kiadó-ban. 5759

Kiadó ötszobás modern lakás. Bul. Carol 5. 5768

Magánhá: gyönyörű három szoba, für-dőszoba, kert a belvárosban kiadó. Cim a kiadóban 5755

Háromszobás, fürdőszobás, földszintes lakás kiadó. Str. 29. Decembrie No. 10. 5786

Háromszobás, modern parkettás lakás belvárosi új épületben kiadó. Str. Cos-buc 39. 5785

Lakás kiadó új házban. 2—3 uccai szoba, teljes komfort. Bul. Carol 68., földszint. Érdeklődni délelőtt 11—1-ig, délután 5—7-ig. 5775

Különbejáratu uccai butorozott szoba fürdőszoba használatra kiadó. Cim a kiadóban.

VÉTEL-ELADÁS

Szóllóprést, használat, 200 literest ke-resek. Ajánlatokat „Szöllőprést” jelrege a kiadóba kérek. 5756

Pianinok, kombinált szekrények, írász-talok, modern és antik bútorok nagy vá-lasztékban kaphatók. „Comisio” biz-üzlet, Dacia mellett. 5781

Épületfa, tégl, mész, cement, eserép elő nyösen és kedvező feltételekkel besze-rezhető Farkas Jenő telepén, Calea A. Vlaicu. 5782

Uj tügylahordók 1000 literig kaphatók. Klein, Derna, Biharmegye.

ISZTA, MOSOTT RONGYOT megvételre keresünk. Cim a kiadóban.

KÜLÖNFÉLÉK

Bérbeadó virághortészet Bucurestiben, központi helyen virágházakkal és föld-területtel. Megkérdezések a pályázat fel-tételeire vonatkozóan és ajánlatok Ofi-ciul Parochial Református-hoz, Bucuresti II., Str. Stirbey Vodă 9. sz. intézendők. 5737

Kiadó férfi imaszék, jobb homlokzat, I. sor. Cimeket kérek a kiadóba. 5764

Templomülés, női kiadó. Érdeklődést „Uj karzat” jelrege kérek. 5776

2.500 lei jutalom
Elveszett a Chinezul vagy Ba-ripiu uccában egy platina bross.ü gyémánt követ.
Becsületes megtaláló adja le GRUNDMANN-gyárban 2500 lei jutalom ellenében.

Haláleset
eluzás, költőzködésből kifolyólag veszek kézpénzért ocska butoro-kat, ruhaneműeket, ágyneműt, mat-rácot, szőnyegzet, vatrógöpet, egész lákberendezést, könyveket festményeket, hangszereket, maktula-turapapírt, ócskavasat, padlásnoi-mit, — Vásáro-ok lakásban es pad-láson heverő bármilyenü felesle-ges holmit, fim-tomot stb. Vidékre is megyek. Cime-ret lakasomra. Le-velezőlap- vagy személyes hívás-a hazhoz jövök. Goidu-uca 6.
Steiner Sándor.
Telefon 26-15. Telefon 26-15.

Dionálók, ebédlők,
kombináltsekreny, írász-talok, esil-latok, ültöltit ülgy úriszoba, antik nála, bicdermayer illógarn tura, fiókös se-cretair, antik szekrények és vitrine: nagy választékban.
Zalogkölcsonöket
50-vezetünk. Előlegzet adunk, zálog-cédulákat, esősn összeza zsi: jü r.
TEMPO bizományi üzlet,
Fscher El z-palota.

Legújabb jelentéseink:

Roosevelttel való előzetes megbeszélése alapján utazik Németországba Chamberlain

VI. György angol király visszatér Londonba

Londonból jelentik: Chamberlain angol miniszterelnök mielőtt Hitlerhez történelmi jelentőségű táviratát elküldte volna, érintkezést keresett Roosevelttel elnökkel és a vele való megbeszélésnek az alapján határozta el németországi utazását. Roosevelttel elnök egyébként ma hosszas telefonbeszélgetést folytatott Hull külügyi államtitkárral,

majd pedig úgy döntött, hogy haladéktalanul Washingtonba utazik és személyesen veszi át a külügyek irányítását.

A nemzetközi helyzetre való tekintettel VI. György angol király úgy határozott, hogy visszatér Londonba

Prága jelenti:

A csehszlovák kormány nem ad választ a szudétanémet ultimátumra

Prágából jelentik: Hivatalos helyen közölték, hogy a csehszlovák kormány *semmitéle választ nem adott a szudétanémetek ultimátumára*. Hangsúlyozzák azt a tényt, hogy az ostromállapotot nyomban megszüntetik, ha a rend helyreállt. A kormány környezetében azt állítják, hogy a helyzet némiképen enyhült és már nem olyan súlyos mint kedden éjszaka volt. Hogy ezt a véleményt mire alapítják, azt nem közölték. Kedden este a prágai kormány értésére adta a szudétáknak, hogy nem kíván válaszolni az ultimátumra és ennek megtör-

ténte után a francia és angol követek felkeresték Hodzsát. Azt hiszik, a két ellentétes tábor között közvetíteni igyekeznek, hogy a közeledést elérhessék. (Rador.)

London: A Daily Expressnek jelentik, hogy a szudéta területekre özönlő cseh csapatok jelentették a prágai kormány választ a szudétanémet vezérek ultimátumára. Ez már több, mint ostromállapot. Az egész éjjel mentek a csapatok Karlsbad felől a német határ felé.

Sortüz Habersbergben

Katonaság fegyverez le kétezer szudétanémetet

Prágából jelentik: Habersbergben véres harc folyt le, amelynek során több mint 10 csendőr életét vesztette. A szudétanémetek veszteségeit még nem állapították meg. Az Egerben székelő szudétanémet központi irodába a következő jelentés érkezett az összeütközés lefolyására vonatkozólag:

A kommunisták verekedést provokáltak a szudétanémet mozgalommal rokonszenvező s ezt nyilvánító polgári lakossággal. A két tábor egymásnak támadt s midőn a csendőrök megérkeztek, még akkor sem hagyták abba a küzdelmet.

A csendőrök, miután látták, hogy képtelenek a felizzgatott tömegeket lecsillapítani és a rendet, nyugalma: helyreállítani, visszavonultak. A tömeg fenyegető magatartást tanúsított s ezért a csendőrlaktanya épületébe vonultak anélkül, hogy egyetlen fegyver is eldörrent volna. A tömeg egészen a csendőrlaktanyáig üldözte a menekülő csendőröket, akik eltorlaszolták a bejáratokat. Miután ez megtörtént — egy fegyverdörrenés riasztotta meg a tömeget. A következő pillanatban sortüz roppant, a csehszlovák csendőrök beletörttek a tömegbe.

A felingerelt tömeg nem törődve az életveszéllyel,

megostromolta a csendőrlaktanyát s amidőn már csaknem hatalmukba kerítették, egy hátsó kijáraton a csendőrök menekülést kíséreltek meg.

A menekülőket kivétel nélkül agyonlőtték. Miután a csendőrlaktanyát hatalmukba kerítette a tömeg, összeszedték az elejtett, vagy eldobált fegyvereket és a löszerkészletet. Negyven láda löszert és kézigránádot, ezenkívül két gépjegyet zsákmányoltak. A véres összecsapás után páncélos katonai gépkocsik indultak a véres események színhelyére.

A Falkenhausi csendőrség egységei kísérelték meg először a tömeg lefegyverezését, azonban eredménytelenül.

A tömeg közé léptek, de a polgári lakosság is fegyvertüzzel válaszolt.

Az eddigi hiányos vizsgálat során megállapították egy sebesült csendőr vallomásából, hogy az első lövés, amely a harcot kirobbantotta, — egy szlovák altiszt életét oltotta ki. Egyik csendőr, miután látta, hogy a felettese nem engedélyezi a tömegbe való lövést, egyetlen lövéssel leterítette az altisztot, aki azonnal meghalt. Az összetűzés színhelyét két oldalról támadja a katonaság, hogy a 2000 szudétanémetet lefegyverehessék.

A népszavazás eshetőségéről ír a „Le Matin“

Párisból jelentik: A francia reggeli lapok megállapítják, hogy a csehszlovák-kérdés nemzetközi vonatkozásában a helyzet feszült, de nem fenyeget közvetlen katasztrófával. Daladier miniszterelnök, amikor az éjszaka a hadügyminiszteriumból eltávozott, megnyugtató kijelentéseket tett a sajtó képviselőinek. Közölte, hogy a prágai kormánynak engesztelésre és okosságra intő tanácsokat adott Franciaország. Az egyik újságíró megkérdezte, hogy vajon meg fogadja-e Prága e tanácsokat? Erre a miniszterelnök csak egy szóval felelt. — Remélem! — mondotta.

A baloldali francia sajtó különben tiltakozik az ellen, hogy a hatalmak újabb engedményekre kényszerítsék a prágai kormányt. Ezzel szemben azonban a párisi sajtó egy része feltűnő beállításban azt követeli, hogy a szudéta-kérdés gyors és méltányos rendezése érdekében rendelkezzen el népszavazást.

A „Matin“ löszerkészítője vezércikkben fejtegeti az

eshetőségeket és azt írja, hogy

a szudéták által követelt népszavazást Franciaország nem ellenezheti.

Ha Franciaország békét akar, akkor nem szegülhet elene a népszavazás gondolatának. A történelemben különben nem most történt meg először, hogy különböző fajú népek nem tudnak megegyezni egy ország határain belül. Így volt ez az irekkel és az angolokkal, a macedónok sem tudtak megenni a bolgárokkal és ugyancsak ez a helyzet most Palesztinában is. — Bizonyos az, — írja végül a francia „Matin“ — hogy Franciaország nagy része nem akar háborút viselni egy másik állam belügyeiért. Jogilag semmiféle kötelezettség nem kényszeríti erre a franciákat. Az 1924-ben megkötött francia-csehszlovák szerződés első pontja kimondja, hogy kívülről jövő fenyegetés határozza meg a kölcsönös segélynyújtást.

Ugyancsak a népszavazásról ír a londoni „Times“

is és hangoztatja, hogy a világ közvéleménye nem tagadja meg az önrendelkezési jogát a szudétáktól és cseh állam nem zárkozhatik el a követelés teljesítésé elől. A „Daily Mail“ is hangoztatja, hogy egy demokratikus hatalom nem utasíthatja vissza a népszavazásra irányuló szudétanémet kívánságokat.

Ragaszkodnak az önrendelkezési joghoz a szudétanémetek

Egerből jelentik: A szudétanémetek tárgyaló bizottsága Egerben tartózkodik és két jelentést adott ki a helyzetről. Az egyik történelmi jelentőségűnek mondja Aston Gvatkin tegnap éjszakai tárgyalását Henleinnel, aki kijelentette, hogy

semmi lehetőség nincsen a tárgyalások felvételére, amíg a cseh csendőrséget vissza nem vonják.

A karlsbadi nyolc pont alapján tárgyalni már nem lehet és a szudétanémetek ragaszkodnak az önrendelkezéshez.

A másik jelentés a habersbergi véres összeütközésről számol be. Falkenau közelében levő Habersbergben a tömeg megtámadta a csendőrkaszárnyát.

Prágából jelentik: A véres összeütközések színhelyén, Habersberg községben husz csendőrt tart fogva a lefegyverezett tömeg.

A csehszlovák kormány szándékairól beavatott helyen kijelentették, hogy feltétlenül a békét óhajtják. A kormány azonnal megszünteti az ostromállapotot, mihielyt a rend és a nyugalom teljesen helyreáll.

Szerdán szünatelt a tárgyalások

A szerdai nap folyamán a szudétanémet párt nem vette fel az érintkezést a kormánnyal. Prágában rendkívül feszült a hangulat, az utcákon rendőr járőrök cirkálnak. A tömeg hangulata viszonylagosan nyugodt. Az újságok rendkívüli kiadásait azonnal szétkapkodják.

Nem volt halálos ítélet Csehszlovákiában

A csehszlovák távirati iroda megcáfolja azt a hírt, amely szerint Chebben statáriális uton kivégzés történt volna. A cáfolat hangsúlyozza, hogy eddig egyetlen statáriális eljárás sem indult, így tehát kivégzésre sem kerülhetett sor.

Japán is beavatkozik..

Tokióból jelentik: A japán külügyminiszterium ismeretes nyilatkozatával kapcsolatban beavatott körök úgy vannak értesülve, hogy a nyilatkozat egy értelmezendő, hogy Japán mindaddig távol marad a csehszlovák konfliktustól, amíg az csak Németországra és a nyugati hatalmakra vonatkozik. Japán csak akkor avatkozhat be, ha Németország és Oroszország között kitörne a háború. Ugyanezek a mértékadó körök szükséges lépésnek tartották a tokiói kormány megnyilatkozását, miután Japánt Németországhoz és Olaszországhoz szövetségi viszony fűzi. Az esetleges intervenciók mértékére és időpontjára a japán kormány szabad kezet tartott fenn magának.

Ausztráliai minisztertanács

Camberaból jelentik: A Reuter-ügynökség jelentése szerint az ausztráliai kormány szerdán délelőtt igen aggodalmas atmoszférában minisztertanácsot tartott, hogy a nemzetközi helyzetet megvizsgálja. Lyons miniszterelnök telefonon beszélt Londonban. Beuce ausztráliai főmegbízottal és közölte a sajtó képviselőivel, hogy az ausztráliai kormány érdekelve lévén a konfliktusban, magatartásáról ezidőszert nem nyilatkozik.

A „Curentul“ szerint Runciman a népszavazás mellett foglalt állást

Bucurestből jelentik: A „Curentul“ zenli távirat alapján azt jelenti, hogy Runciman lord azt javasolta volna a csehszlovák kormánynak, hogy fogadják el a népszavazásra vonatkozó javaslatot. Párisban a hírt nem erősítik meg.

A Népszövetség a lefegyverzésről tárgyal...

Genfből jelentik: A népszövetség harmadik bizottsága ma délelőtt ülést tartott, amelyen Ernest Lepointe kanadai megbízott elnökölt. A napirenden a lefegyverezés, valamint háború esetén a polgári lakosság védelme bomba-támadások ellen szerepelt és ezzel kapcsolatosan határozati javaslatot dolgoznak ki, amelyet a népszövetség elé terjesztenek. (Rador.)